

*Tilhører**Tromsø kommunale bibliotek.*

 Af de for udlaan gjældende bestemmelser fremhæves:

1. Ingen bog maa beholdes længere end 3 uger.
2. Fremtaan af bøger er ikke tilladt.
3. Enhver er ansvarlig for de af ham laante bøger. Man skulde derfor anmode laantagerne om, at de ikke ved bretter, pletter eller paa anden maa: de makulerer bøgerne.

I BLINDE

AF

JO NEIN

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

KRISTIANIA
H. ASCHEHOUG & CO.'S FORLAG

1898

KB

1811

Aktie-Bogtrykkeriet
(Forbes. Det Malingske Bogtrykkeri.)

En merkelig stue var det. Et rundt bord stod midt paa gulvet. Det skrævede med sine massive udskaarne fødder, bredte sin blanke flade udover og forlød sig paa sig selv alene. Fire stole stod omkring — de hyggede sig til hverandre og til bordet, de var massive som det og af samme mening som det: de stod.

Men mellem to af dem skjød en liden krak op, — malt i grønne og gule farver, solsikker og blade, løftede den sig paa taa paa sine spinkle ben, lo af dem alle og blinkede lystig til nogle løse hefter, merket «Kvindesagen», der laa paa bordet. Paa det gammeldagse flygel vogtede en tugtig Apollo og en blufærdig Venus i retnæset profil paa en gratiøs liden fransk statuette

af en moderne kunstner, og paa væggen hang gamle, mørke malerier af Dahl og Fearnley og lod, som om de ikke saa et vævet teppe i lysende farver og barokt mønster mellem vinduerne.

Men trods denne underlige tingenes blanding gjorde stuen et hyggeligt indtryk, var stor og rummelig, havde tre fag vinduer paa en væg og to paa en anden og sagde velkommen, sæt Dem ned, til gæster, der tren ind. Og det gjorde der ofte, thi stuen og huset var sorenskriver Stenersens og havde været hans fars før ham, og gæstfrihed var dets tradition.

Fru Anna Brun Stenersen var ikke af dem, der tog livet med nyn og sang, men idag nynnede hun. Hun mindedes ikke at have følt sig saa glad paa tid og aar, en stille forventnings fryd fyldte hende, og hun trak imellem pusten dybt, saa glad hun var! Det var første gang, Ragna havde været borte i maanedsviis, og nu kom hun hjem — omsider. Ragna, lyspunktet, solstreifet i dette lange, glædesløse egteskabet, Ragna, som havde givet livet mening for hende og hjulpet hende over saa mangen strid med sit lyse smil og sin sikre tro. — Hun lagde

armene om en af de gamle stolrygge og knugede den, hendes øine lyste af længsel, mens blodet kom og gik under den fine hud i det magre, bevægelige ansigt, der lige ofte skiftede udtryk som farve. Nu havde Ragna at fortælle — fra byen, hvor folk levede og aandede, handlede og tænkte.

Hun begyndte at gaa op og ned, hun ordnede hefterne, tog en af de blomstrende primulaer fra vinduet og satte den midt paa bordet, — og hun saa, hvor eftermiddagssolen skinnede i de forgyldte bogrygge i skabet og i rammerne paa væggen, og hvor den drog frem alt det røde i det brogede gulvteppe. Det var, som droges frem i hende ogsaa nu alt det røde og varme og inderlige. Da døren aabnedes bag hende, vendte hun sig om og smilte, smilte fremdeles, da hun saa sin mands forbausede blik.

«Nu er det vel ikke mer end en halv time til vi kan gaa ned paa kaien?»

«Paa kaien?»

Sorenskriveren for sig med haanden over hovedet.

«Det ser det saamænd ud til. Min røde og blaa er borte. Borte, siger jeg dig.»

Han begyndte at rumstere paa det lille skrivebord, som stod ved det ene vindu.

«Nei, jeg har ikke tat blyanten, Stenersen, du ved jo, jeg rører ikke . . . .»

Han stødte til nogle beskrevne ark, saa de fløi udover gulvet, og hun tog et par hurtige skridt hen mod ham.

«Jeg synes, jeg maatte kunne forlange en eneste ting, — at sagerne paa min pult fik ligge i fred.»

«Men jeg siger dig jo,» rødmen steg og steg i hendes ansigt — herregud, idag, herregud idag ogsaa!

«Ja, ja, ja,» sorenskriveren snudde sig tvert mod døren, «saa er det Bramfer, — han var antagelig fuld, snydefuld igaaraftes; har somlet og suset den bort . . . Jeg synes, man maatte kunne forlange en eneste ting af sin kontorist — so—ber—hed, — hva ba?»

Han saa irriteret med sine lyse øine paa hende, som ventede han svar, og gik saa med en vis nervøs hast ud af døren. Hun blev staaende urørlig, og der kom et opgivet udtryk i hendes blege ansigt. Altid forlangte han «en eneste ting», Stenersen, — uafsladelig, hele dagen, — en eneste, som be-

stod af tusend bittesmaa. Hun stirrede ud af vinduet — sjøen laa stille og blank udenfor, træerne stod nøgne og mørke mod den rene høie himmel. Men solen var næsten nede — hun gjemte ansigtet i sine hænder.

Fra hver krog i hendes værelse raabte det velkommen til hende, da hun stod midt paa gulvet og saa sig om. Hun havde havt lyst til at styrte ovenpaa med det samme, men hun vidste, far forlangte at spise til aftens præcis kl. 7, og saa havde hun modstaaet, havde spist og fortalt og sagt godnat kl. 9, da far tog aviserne. Hun havde formelig længtes efter det lille værelset sit, — det kjendte hende bedre end alle mennesker, det gjemte mange taarer og mange smil og mange glemte tanker. For et øieblik gled det bort for hende, som ikke havde været ude af hendes sind, siden hun reiste fra Kristiania. Lampeskjæret faldt varmende over hendes seng, hendes sykurv, bordet og alle de smaa ting, som giver et

rum individualitet. Alle barndoms- og ungdomsminder hviskede og lo mod hende fra bøger, billeder og smaagjenstande, og hun syntes, hun havde ikke husket, hvor koseligt og hjemligt her var. Hendes øine faldt paa et billede, udklippet af et engelsk blad, — spigret op over sofaen. Hun blev rød. Det var en herre i jagtdragt og en ung Kate Greenaway i blomstret kjole under et træ og to hunde med store, kloge øine. Ja, det var de tanker ogsaa! Hun vilde tage billedet ned med det samme. — Men hun gjorde det ikke, hun blev bare staaende og se paa det, mens det ene minde efter det andet dukkede op, og det begyndte at røre sig saa underlig i hende.

Hun forstod først nu, at det var et helt afsnit af hendes liv, som var sluttet, hvis oplevelser og begivenheder hun kunde samle sammen, binde om og lægge bort, som man gjør med gamle kjære breve. Hun skjønte, at det havde været dumt og barnagtigt det, hun havde troet og villet, — men alligevel, alligevel. — Det hun havde troet og villet, dengang hun ingenting vidste og ingenting forstod, det fik sin glans nu, det var forbi.

Saa gik hun hen til sin store sorte kuffert, og mens hun aabnede den, gled et lykkeligt smil over hendes ansigt. Hun lagde sig paa knæ og løftede ud den øverste skuf. Da tog det i døren, og hendes mor kom ind. Hun vidste jo, hun vilde komme efter hende, og hun vilde jo ingenting heller, hun brændte efter at faa sagt hende det; men nu, hun følte moren staa lige bag sig, var det, som om hun ikke kunde faa et ord over sine læber, ikke kunde se op engang. Bare bore hodet ned i kjoleskjørterne i kufferten og lede krampagtig efter det hun alt holdt i haanden. Blodet bankede i tindingerne og i brystet, og hun blev ganske svimmel.

«Er det noget, jeg kan hjælpe dig med, Ragna?» hun syntes, stemmen, som spurgte, skalv lidt.

«Nei, jeg faar nok hjælpe mig selv! Du mor,» hun reiste sig saa fort, at hun holdt paa at snuble, og holdt et stort fotografi tæt trykket ind til sig — «vil du se noget rart?»

Deres øine mødtes, og morens store mørkeblaa og datterens brune sagde hinanden alt det, læberne lukkede sig over.

«Ragna!» Fru Stenersen tog hende ind til sig og holdt hende haardt og længe,

mens graaden kjæmpede i begge. Om lidt løsnede hun morens tag.

«Vi knuser ham rent, mor,» læberne skalv, men hun forsøgte at le; «se her,» hun rakte fru Stenersen fotografiet. «Sæt dig og se paa ham, mor, og sig ingenting, saa skal jeg fortælle dig,» og idet hun mekanisk tog op den ene ting efter den anden af kufferten og lagde dem hist og her i værelset, fortalte hun, mens hendes ords varme voksede:

«Du ser, det er Sæmund Tilje, mor, — du husker vel, vi har læst digtene hans? Jeg traf ham hos onkel Morten, ser du, og ved du, det kom med det samme, — med det samme jeg saa ham. Havde du vel trod det, mor? Det var, som om en stor, sterk arm tog om mig og løftede mig, — jeg ved ingenting siden, andet end at jeg holder saa grænsesløst forfærdelig af ham; — og jeg tænkte hver dag, jeg skulde skrive det til dig, men jeg kunde ikke, fik ligesom ikke til at røre ved det. Mor, ser du ikke, hvor lykkelig jeg er?»

I udbrud slog hun armene om morens hals. Fru Stenersens ansigt skiftede uafsladelig farve, og hun tog ikke sine øine fra fotografiet.

«Ragna, Ragna, — det er bare det, at jeg mister dig.»

«Nei, det er ikke, mor, hører du ikke, — aa mor, jeg har glædet mig saa til at sige dig det — han er efter dit hjerte, mor, han er ikke som andre. Du skulde se ham, høi og lys, og bred og med et blik, ser du — befriende, befriende, det er det ordet, som passer bedst af alle paa ham. Du vil skjønne, at jeg er meget forandret, mor, jeg har snakket og snakket med ham, og det er, som om han har lukket op dør efter dør for mig. Tro ikke, at han vil binde mig — «vil du forsøge sammen med mig?» sagde han, «du ved, du kan gaa, naar du vil.» Men vi skal arbeide sammen og leve sammen og dele alting sammen, bare ikke være bundet af alle de onde, hemmende baand, som de kaldte egteskab i gamle dage.»

Hun strøg sin venstre haand over den ringløse høre, som strøg hun en usynlig ring af.

«Sagde han det?» fru Stenersen næsten skvat til, og hendes kinder brændte.

«Ja, og meget mer, mor, — kamerater, skjønner du, det skal vi være, og gaar det galt saa — forresten ved du, mor, det kan

det ikke, for jeg synes, jeg kunde briste af kjærlighed til ham.»

Hun hviskede, mens hun gjemte ansigtet ved moren. —

Da fru Stenersen kom ned i stuen, skjønte hun, at det var sent, for sorenskriveren var alt gaaet ind til sit og havde lagt sin store merskumpibe demonstrativt fra sig tversover aviserne ved siden af den tomme kaffekop.

Hun blev staaende og se paa pibehovedet, det fint tilrøgte, og paa det blanke, lidt slidte mundstykke, og det kom over hende med bitterhed, hvor mangen en aften hun i de første aar havde siddet og fulgt røgen, der steg op af pibehovedet, og ventet og ventet paa, at den skulde holde op tilslut, saa hun kunde begynde at snakke til sin mand. For én ting forlangte sorenskriver Stenersen: ikke at forstyrres, mens han røgte sin pibe og læste sine aviser.

Som hun stod der, syntes hun, pibehovedet fik et næsten ondskabsfuldt udtryk, der det laa og gabede med sit indskriberede sølvlaag, — hun syntes det og kaffekoppen og den brede lænestol og alt sammen saa paa hende med Stenersens

smaa blanke øine, og som han forlangte den eneste umulige ting . . . .

Hun var i en slags nervøs ophidselse, og hun knyttede uvilkaarlig hænderne: aa, hvor dere skal komme til at maatte gi' dere!

Sorenskriveren vilde holde afskedsmiddag for sin fuldmægtig Eriksen, og stemningen paa kontoret var trykket. Eriksen var en tro sjæl, som i otte aar havde været paa sorenskriverkontoret, men som nu med uforklarlig bestemthed erklærede at ville ned-sætte sig som sagfører i byen efter afdøde Olsen. Sorenskriveren havde formanet ham, havde talt ham tilrette, havde med stor kraft doceret sin uforgribelige mening, at én ting maatte man kunne forlange af en fuldmægtig, der havde siddet paa samme plads i otte aar — at han blev siddende.

Eriksen holdt med stillfærdig halsstarrighed paa sit: han kom af fattige forældre, og hans uddannelse var mangelfuld, men paa grund af omstændighederne, afdøde Olsen og

Sofia, som havde ventet paa ham i de sidste syv aar, hr. sorenskriver — sveddraaberne paa hans pande havde noksom vist, at beslutningen kostede. —

Bramfer skrev, saa over paa Eriksen, sukkede og skrev videre. Selv ikke hans store bogstaver formaaede at trøste ham idag. Han kunde ikke tænke sig livet, det vil sige kontoret, uden Eriksen. Og hans bogstaver gav ham dog ellers altid mod og opmuntring. Naar sorenskriveren rasende gik op og ned i kontoret, og bandede ham for gaarsdagens drukkenskab, skrev han langsomt afsted, mens hyppene faldt, og bogstaverne talte alt imens et stille trøstens sprog til ham. De store pragtfulde forbogstaver tog de smaa venlig i haanden, de smaa tog hverandre under armen, og saa vandrede de sirlig afsted i procession for at bringe hr. kontorist Gottlieb K. Bramfer sin hyldest. Sorenskriverens kragetær kunde længe nok misunde dem deres holdning — det hjalp saamaend ikke, høistarede! Endebogstaverne slog flotte krøl paa sin hale, for det turde de. De vidste lige saa godt som han selv, at sorenskriverens skrift saa ud som istapper i tøveir, — lange og smeltende, næsten ulæse-

lige, hang bogstaverne ynkelig langs linjerne, og afskrift var sgu nødvendig. Det kunde gotte ham saa inderlig. Og naar han lagde ark paa ark bort i arkivet, dækkede af de smukke store og de velnærede smaa, fyldtes han af stille skaberglæde.

Ikke saa idag; — det var et haardt slag dette med Eriksen — saa meget mere uventet end sorenskriverens merkelig regelmæssig tilbagevendende prædikener.

Bramfer lagde pennen bort og saa ud. Det smaaregnede fint, fjeldene var dækkede af taage — klokken i kontoret dikkede sin asthmatiske dik, Eriksens pen skrabede, og ved døren hang den gamle, grønne frak. Eriksen selv sad med rynket pande, og det tynde haar tufsede sig sørgmodig ved ørene.

«Det kan blive en svinehund for alt det, vi ved, høistærede,» Bramfers vemod flød over i ord.

Eriksen saa op: «Er det den nye De mener, Bramfer, vi faar ikke haabe det, ikke haabe det.»

Eriksen tørrede pennen og stak den forsigtig bag øret.

«De maa forsone Dem med tanken, Bramfer, De maa forsøge at se paa sagen

med mine akademisk dannede øine, kjære Bramfer. For en mand som Dem er denne pult, dette værelse tilvisse — tilvisse en verden, stor nok at rumme Deres økonomiske trang og øvrige følelser. Men ser De, Bramfer,» Eriksen tog pennen og holdt den op i veiret, «dette symbol paa vor fælles forstaaelse, denne pens arbejde bør hos mig antage andre former. Selvstændighed, Bramfer, selvstændighed.»

Bramfers øine hang i sorgfuld beundring ved den udstrakte arm og pennen, som nu demonstrativt førtes ned mod pultelaaget. Der blev en liden pause, Bramfer bøiede sig frem.

«Saa fik De den vel billig, Eriksen?»

Eriksens ansigt lyste, og han skjermede munden med den ene haand:

«Jeg skal betro Dem noget, Bramfer —, meget billig! Enken maatte jo sælge forretningen, og jeg var den eneste kontante. Jeg kom jo sent afsted paa min bane, Bramfer, grundet mine fattige forældre, men ved sparsommelighed — — nu nærmer vi os maalet — nu nærmer vi os.»

Døren aabnedes hurtig, og Ragna kom ind.

«Far er ikke kommet hjem endnu — vel?» saa blev hun rød, fordi hun i sin iver glemte at sige goddag til de to, som i en fart var kommet ned af sine krakker. Hun tog dem begge i haanden.

«Ja, her er jeg igjen — og De, som skal sætte Dem ned da, Eriksen, aldrig har jeg hørt saa galt — De skulde vel aldrig ha bagtanker med det, vel?»

Hun truede lystig med fingeren til ham. Eriksen bukkede og gned den ene svede haandflade mod den anden — han fandt aldrig rede i sine egne ord, Eriksen, naar han trængte dem som bedst, og mens han tumlede med dem indvendig, brød altid sveden ud.

«Og De, Bramfer, De har Deres kjære røde endnu, ser jeg.»

Hun lo. Bramfer pudsede nemlig næsen med et høit skrald i et stort høirødt bomuldsloppetørklæde — det var hans udvei af alle uventede situationer.

«Velkommen tilbage, frøken Ragna, til byen og hjemmet,» brast det omsider ud af fuldmægtigen.

«Tak, tak, — ved De, Eriksen, jeg har noget at bede Dem om, — en stor tjeneste.

Vilde De gaa paa posthuset for mig om dagen og høre, om der er breve til mig, poste restante, og saa give mig dem — ved leilighed?»

«Kjære, kjære frøken . . . .» Eriksen kom ikke længer, da Bramfer kraftig greb ordet:

«Det skal være os en sand fornøielse, frøken, at hente paa posthuset — naar vi gaar til middagen — saadan i al tilfældig forsigtighed.»

Det klukkede henrykt i ham.

«Tak skal De ha, Bramfer — gid, jeg kunde gjerne kysse Dem, saa glad er jeg i dere allesammen — ta mig i haanden da — engang til.»

Hun sprang ud af kontoret, men lukkede døren op igjen.

«Ja, husk paa det for alt i verden!»

«Høistærede,» Bramfer steg ned af sin krak, «noget er foregaaet, fore—gaa—et,» han gned sine hænder fornøiet; «tog hun mig ikke i haanden som en fuldvoksen kar, gjorde hun ikke!»

Eriksen var begyndt at gaa op og ned paa gulvet.

«Kunde ikke jeg sige Dem det, Bramfer,

og hende med, i klare ord, om jeg turde og havde sproget i min magt, som jeg har det her ansigt til ansigt med Dem! Saa jeg det ikke i hendes øine, Gud velsigne Dem, mand, saa jeg det ikke? Som om det var Sofias øine for syv aar siden — Bramfer! Jeg blir bevæget ved tanken paa dette maal, — som saa mange af os vandrer sammen mod — egtestanden, Bramfer.» Den stilfærdige mand stoppede og greb Bramfer i skuldrene: «Denne mulighed, dette haab, som vi alle bærer i vort hjerte — hjem, Bramfer, muligheden af trip, barnetrip med tiden. Om Gud vil og jeg faar raad» — brød han pludselig af.

*

«Omsider!» Fru Stenersen slog vinduerne op. Alle gæsterne var gaaet, der lugtede afdødt selskab i værelserne, og pigerne begyndte at slukke. Hun og Ragna gik ind i sorenskriverens røgeværelse for at sige godnat. Sorenskriveren ordnede i en af sine boghylder en del tidsskrifter, som var blevet trukket frem, — de maatte ligge efter nummer. Han havde en slukket cigarstump

hængende i den ene mundvig, hans ansigt var rødt, og han nynnede.

«Meget vellykket, min kjære, meget vellykket,» han vendte sig og kastede et oprømt blik paa sine to damer, «middagen over al forventning, vinen passe tempereret — torsken kunde været lidt saltere, — for en anden gangs skyld, Anna — men idethele, meget vellykket.»

«Det glæder mig, Stenersen, — herregud, hvor jeg synes, det har været langt,» hun satte sig træt.

«Som sedvanlig, vi er jo bare smaaby-folk, vi andre, kjære, vi kan ikke præstere den aandrigheid, den —», sorenskriveren havde rettet sig, og munden trak sig skjævt ned mod den glatragede hage. «Forresten skal jeg sige fru en ting, som Regine Rømer, der er en meget forstandig dame, idag bemærkede angaaende — angaaende daarligt humør i sin almindelighed. Det kommer meget ofte af træg mave, sagde hun — pas din mave, Anna!»

Sorenskriverens stemme steg høiere og høiere, som altid, naar han blev heftig. Ragna gik hen til ham og børstede ham afledende over ærmet.

«Du talte saa pent til Eriksen idag, far — alle syntes det.»

«Jasaa, lille pige, jasaa — lille pige har kanske ikke kjedet sig, hun? Det forekom mig ved bordet, at der var en vis ung herre, hvis øine — hm —» han tog sin datter under hagen, «det hænder, det er morsomt at træffe gamle venner igjen. Og med hensyn til Erik Gran, — saa —»

Ragna var blevet meget bleg.

«Far,» sagde hun, stemmen svigtede lidt, «far!»

Sorenskriveren havde faaet sine behagelige tanker igjen, han rev en fyrstikke af og tændte den lille cigarstump, — «saa mener jeg, at hæderligere gut og bedre —»

«Far,» hun lagde atter haanden paa hans arm, og idet det blussede i cigaren, antog sorenskriverens ansigt med de lidt rødsprengte øine og de hvide whiskers et uvillig forbausset udtryk.

«Hm?»

«Hør lidt paa mig, far, det er noget, jeg maa sige dig,» hun stod ligeoverfor ham, næsten lige høi som han selv, og hendes ansigt bar saa sterkt præg af sindsbevægelse, at sorenskriveren blev staaende med den

brændende fyrstikke i haanden, stirrende. Og mens han steg fra forfærdelse i forfærdelse, saa fyrstikken brændte hans fingre og cigaren atter sluknede, talte hun uafbrudt, bare høinende stemmen, hver gang faren gjorde tegn til at afbryde.

«Du maa ikke tænke mer paa den gamle historien med — Erik og mig, far, — det har aldrig været noget og blir ikke heller. Nei, det gjør ikke, far, for jeg — for jeg har forlovet mig i Kristiania — lad mig faa si det helt ud, far, — med Sæmund Tilje, forfatteren, som» — her blev sorenskriveren blaarød i ansigtet, — «som har udgivet flere bøger alt, og som mange tror blir en af vore største, — han er 26 aar, og jeg har været meget sammen med ham — jeg traf ham hos onkel Mortens,» her slog sorenskriveren i bordet, knuste onkel Morten og sendte sin kone et rasende blik.

«Hører du, Anna, hos din bror, din kjødelige bror,» Ragna gik mellem stolen, hvor fru Stenersen sad, og faren.

«Han — friede til mig dagen før jeg reiste hjem, far, og hverken mor eller nogen anden har vidst det, — og jeg har sagt ja af hele mit hjerte og hele

min sjæl, og jeg vil gifte mig med ham, saasandt —»

«Gu' vil du ikke, nei!» Han sagde det lige ind i hendes ansigt, saa hun veg et par skridt. «Aldrig, Ragna!» og pludselig vendte han sig til fru Stenersen og lo med en latter, saa Ragna lagde hænderne for ansigtet.

«Jaha, ja, nutidsforfatter, hører du, Anna, nutidsforfatter, min datter du, — du synes vel, vi maa takke, hva, stolt, hva, henrykt over vor datters valg? Der har du frugten af din opdragelse,» tordnede han pludselig i, «af dine forbandede moderne ideer og dikkedarer, som du har givet hende ind med modersmelken.»

«Hvordan tør du, Stenersen — du, — du — du!» hendes stemme var unaturlig dæmpet, «jo, Ragna kan høre paa mig, saasandt hun er vores begges barn. Har jeg havt et opgjør med dig i alle disse mange aarene — —»

«Opgjør,» sorenskriveren skalv paa haanden, som han støttede mod bordet.

«Ja, opgjør, som du aldrig har tænkt var nødvendigt, men som kommer, saasandt der er aarsag og følge i livet, Stenersen, — du, som aldrig har eiet trang til ømhed og

samliv, Richard, du har ikke seet og ikke følt, hvor det har skreget i mig, skreget, hører du, efter mer — mer — mer — af det, som ikke kan fattes og ikke regnes ud i mynt og værdier. Og naar saa Ragna kommer — ja, ja,» hun gjorde en haandbevægelse mod ham, da hun saa, at han vilde afbryde hende, «jeg ved det, jeg har tusend feil, — men du har aldrig forsøgt, aldrig hjulpet, Richard, og slig som vi har levet —» hun tog sterkere i, «ved siden af hverandre med stort og ødt og isnende tomt mellem os, saa tør du, tør du sige til hende, der har den levende tro og alt det, du ikke aner hvad er, saa tør du til hende . . . .»

Sorenskriveren var blevet rolig og bleg.

«Jeg foreslaar dig, Anna, at du venter med dette — dette opgjør til barnet er gaaet.»

«Nei, ved Gud i himlen, nu venter jeg ikke — for Ragnas skyld har jeg holdt ud — lægger du haand paa Ragnas kjærlighed, saa gaar jeg. Du ved, jeg gjør det!»

Hun saa ham ret ind i ansigtet med blanke, ophidsede øine. Den voldsomme indre bevægelse overvældede et øieblik sorenskriveren, saa det gik rødt for hans øine, — han samlede bare, at foran ham reiste sig

gabende det uhyre, han frygtede mest af alt — skandalen. Han tog sig med begge hænder til hodet, — hvordan i alverden var alt dette kommet?

«Gud forbarme sig,» sagde han, vendte sig mod Ragna, «Gud forbarme sig,» gjentog han — døren til den tomme, mørke stue blev staaende aaben efter ham.

«Prinsesse!

Har du ikke kjendt dem om dig, tankerne mine, har du ikke følt dem lægge sine arme om dig og dække dig for alverdens øine med sin længsel og sin kjærlighed? Jeg har ikke skrevet, men kan nu ikke vente længer paa det ord, som skal aabne veien for mig. Kommer den ikke snart, den lille firkantede konvolut med de store sterke bogstaver? Jeg ved jo, at du kjæmper, — og at det er mig, der vilde rydde din vei for hver sten og hver hindring, — som volder dig mén. Jeg, der vilde beile for dig til din strenge fader og med mesterstykket vinde hans gunst, jeg maa gaa her dag efter dag og bare vente.

Mit «mesterstykke», det blir vel neppe lig andet end ødet papir i hans øine.

Ser du, jeg arbejder om dagen, lægger sidste haand paa «Røde blomster» — jeg tror, det blir mit bedste arbeide. De dyre uger, jeg var sammen med dig, forsinkede mig grundigen, forlæggeren er utaalmodig, og ud kommer den vel ikke før lige ind under jul. Men alligevel, alligevel! Staar han sig ikke paa forsinkelsen, den jøde! Det er, som om mine tanker gløder, siden du blev min, jeg føler, at jeg har mer styrke at gi mine ord end nogensinde før. De røde blomster er som rindende blod af kjærlighed til dig, deilige, og maatte deres duft bringe hjerter til at banke, saasandt den er mit hjertes bankende længsel efter dig. Nat som dag glider dit straalende ansigt frem for mig, dine øine, da du gav mig dit ord, din blusen, da mine læber mødte dine, dit skjælvende smil, da jeg saa dig sidste gang. Min vidunderlige pige! Skriv, om bare de tre ord: Jeg er din. Saa knæler jeg for dig, prinsesse, tar din haand, kysser den, hver rødmende fingertop.

S. T.»

Hun læste, knugede papiret, glattede det ud, læste igjen — og hun syntes, ingen lykke

kunde være stor som hendes. Den hjalp hende over det hele, over de tause maaltider, over morens røde øine og farens kolde godnat, over uvisheden og pinen — en liden stund, saa maatte hun naa frem. Kampen, som kæmpedes mellem forældrene, som hun saa sporene af, men ikke hørte, den kunde ikke kue hendes haab og glæde, — overmodig bruste livslysten i hende, og bare tanken paa, at han gik og ventede paa hende og bar hende i sine tanker, han, som stod for hende med hele den første forelskelses intense glorie om sit lyse hoved, gjorde hendes dag mer til drøm end virkelighed og hendes nætter urolige.

Det var en lørdag eftermiddag med rød solnedgang i vest over skaret og en stor, bleg maane paa lysegrøn himmel. Ragna gik med brev fra Sæmund i lommen, — gik taktfast, mens hun halvt sang ordene hen for sig — Ragna Brun Stenersen, Sæmund Tilje — engang skulde det nok lyde ud over de mange lyttende hoveder, udover hele landet, trods alt, trods alt.

Hun gik veien langs sjøen, fjeldene laa i rad og række foran hende, hver tind, hver form kjendte og elskede hun, mest «Tyrens» brede ryg, som løftede sig stor og mægtig, bærende sin hvide snemasse tryk mod himlen. Nu gjød solen sit farvel over den, dybders dybde af blaa skygge sænkede sig over den nederste fjeldmasse, mens toppene, sneen var violet rød, himlen ovenfor diskret

matfarvet, som vilde den trække sig tilbage fra solens og fjeldenes brændende møde. Sjøen skvulpede sagte mod stranden lige ved hende, lange rislende smaabølger, som med kluk og suk skyllede over hinanden, tang og tare, som fulgte dem et stykke udover igjen og saa daskede mod fjæren, urolige smaasten, som ikke havde fundet leie endnu, men rullede og trillede frem og tilbake, til de blev ganske runde og glatte, — hvor kjendte hun ikke alle de lyd og bilyd, som hun havde lyttet sig ind i saa mangen tanke og mangen en drøm ved at sitte og høre paa, aarene opigjennem.

Hun lænede sig mod en telegrafstolpe ved veikanten og saa udover mod solen, som hang rød og glødende i skaret, — smaaskyer over og om den, sugende dens varme og dens farve, som vilde de ikke slippe den, klamrende sig til den — glidende hen i graat og glemsel, efterhvert som den sank ubønhørlig fra dem. Med ett sang det til inde i stolpen, en sterk, glad brum, saa hun først skvat, men siden lo, foldede hænderne om den og svang sig rundt den to gange i pludselig glæde. Da kom Erik Gran mod hende fra veien.

«Godmorgen, Ragna, det var endda godt at se dig glad engang igjen — du har vandret saa alvorlig om i byen om dagen, at en stakkar ikke har turdet snakke til dig!»

«Godkveld, du Erik, — ser du solen, du Ola, ser du maanen, du Per! Ser du dem ikke?» Hun pegte mod himlen og skaret med udstrakte arme.

«Jovist ser jeg dem, — kom og gaa med mig den gamle turen vor udover,» sagde han; og de gik side om side.

«Det er ikke første gang, vi gaar her sammen du!»

«Er det ikke?»

Hun var løssluppen munter og hoppede op paa den lave stenmur, som gik langs den ydre side af veien — vern mod sjøen, der her skyllede lige op mod veilegemet.

«Kom, Erik, saa flyr vi, kapflyr!»

Hun sprang fra sten til sten i den gamle uregelmæssige mur, og han efter, hurtigere og hurtigere gik det — for hende sikkert, for ham snublende, fordi hans øine uafslædig holdtes fast af hendes unge, elastiske legeme, som det stod i mørk relief mod aftenhimlen; — muren helt ud, og der hoppede de begge et stort hop ned paa veien, —

blødet bankede i hende, og pusten kom i korte stød.

«Det er næsten som at være unger igjen, du havde ikke glemt den kunsten, Ragna, hvad du ellers har glemt!» — Det var ligesom de maalte hinanden et øieblik, og Erik Grans øine havde samme udtryk som ved bordet den dag hjemme, da han saa paa hende, — dette vedholdent spørgende, som gav hende en rent legemlig lyst til at skyde noget fra sig.

Hun havde ikke husket, hvor liden han var. Hun strøg haaret utaalmodig tilbage fra panden.

«En behøver vel ikke at ha glemt de glade barndomsdage, for om de er forbi,» sagde hun.

«Nei, men alle glade dage er vel ikke forbi for det?» Han forsøgte en lystlig, spørgende tone, og de begyndte at gaa videre.

«Husker du skolen, Ragna, da vi pludselig fik fællesskole? Det var en haard tørt, — jeg husker min elendighed, første gang dere jenterne hørte paa os i norsk. Grammatik var kanskje mit værste,» sagde han grundende — «skjønt — det var i grunden lige skidt alt sammen!»

«Ikke naturfag, Erik, og geografi!»

«Aa nei — men som jeg ledte efter det pokkers objektet den norsktimen, det husker jeg vel! Jeg for som en rasende frem og tilbage i sætningen, rev og sled i ordene og svor indvendig, at ud skulde det, levende eller dødt. Ja, norsklæreren, Attervold husker du, han var kjap han, men jagu maatte han gi sig stunder, naar han kom til mig, lel!»

De lo begge to.

«Men saa havde jeg det som de fleste, som ikke har det i hodet, jeg havde det i næverne, — slig som jeg rundjulte duxen, naar han havde faat sig en ener og jeg en fem'er.»

«Ja husker du, Erik, lange Peter Pettersen, naar du endevendte ham, saa benene stod i veiret, dobbelt saa lange som hele du!»

Hun var blevet revet med ved tanken paa skoledagene, men Erik og hun huskede samtidig, hvorfor Peter Pettersen var bleven afstraffet — han havde forsøgt at kysse hende inde i skolegangen. De gik en stund tause ved siden af hinanden.

Saa bød han hende pludselig sit guld.

«Skulde det ikke være deiligt at reise bort fra de maanederne, som kommer her-

hjemme nu, Ragna — reise langt syd, til sol og sommer.»

Hun kastede et lidt skræmt sideblik paa ham og sagde hurtig: «Nei, nu har jeg bare lyst til at være hjemme. Det er deiligt, dette landet vort, Erik, og du kan tro, du kan tro, jeg har lært at elske det.» Hun saa et øieblik et lyst ansigt for sig, en haand, som slog ud, et par øine, som gav hende sin begeistring. «Det trængs, at vi elsker det, Erik.»

Han saa lidt paa hende, som om han ikke rigtig forstod.

Og han bød hende sin grønne skov.

«Jeg ved, du er som født af skogen og marken, Ragna, — du skulde bli med mig til vaaren — naar tiuren spiller. Jeg tænkte paa dig ivaares, hele tiden, mens jeg gik oppe i skogene, du skulde bli saa glad slig en vaarmorgen, naar solen randt over furutoppene, at jeg tror du — ja, jeg tænkte næsten, du vilde graate af glæde.»

Hun lo kort. «Ja, jeg er glad i skoven og i naturen, Erik, men endda gladere i selve livet, ser du — nu,» hun stansede. «Vi lever ikke her hjemme, vi aner ikke, hvad det vil sige engang,» brød hun ud, «hvad det vil sige at tage i med begge hænder i det,

som rører sig og er oppe i tiden. Vi bare skimter det langt borte og hører ekkoet af de andres arbeide. Jeg har været midt opi det jeg nu, seer du, — derinde i byen.»

Hendes øine lyste.

«Saa havde jeg dog aldrig troet, du skulde blive bymenneske.»

Han begyndte at gaa langsomt, og hans sterkt blaa øine blev næsten mørke.

Og han bød hende det halve kongerige.

«Men andet kan jeg ikke forstaa, end at liv værdt at leve blir det her, saavel som andre steder paa jorden.» Han saa ikke paa hende. «Naar jeg kommer hjem til gaarden hjemme, enten det er fra jagt eller arbeide — og jeg ser mor sidde der hjælpeløs i stolen sin, — ja, saa kan du tro, jeg føler nok, Ragna, at der er arbeide, som en kunde ta i med begge hænder, som du siger. — Derfor vil jeg reise ud et halvt aars tid nu, lære og se, og saa komme hjem, ta fat, — med begge hænder. Du interesserte dig for gaarden — før.»

«Jeg kunde ikke tænke mig noget frygteligere end at styre med en slig stor gaard fuld af kjør og — og gaardsgutter.»

Hun øgede gangens fart, mens hun sagde dette. De saa ret frem begge to.

«Du mente ikke det engang.»

«Engang, ja — det er forresten længe siden, og det en mener som barn, blir oftest tul og tøv, naar en blir voksen, Erik.»

«Tul og tøv,» gjentog han, og langsomt veg al farve fra hans ansigt, «jeg har aldrig tænkt mig gaarden — og altsammen og — mig selv uden dig, Ragna, og det trodde jeg —»

«Erik,» hun stansede, «Erik, det har aldrig været sagt mellem os, hverken i ord eller løfte, Erik.»

«Nei — men — det har da været der!»

Hun kunde ikke se hans øine tydelig, for dagen var vegen, men hun syntes, de var blevet underlig mørke.

«Du kan vide, der er ingenting, som binder, hvis —» det hørtes, som om han havde ondt for at faa ordene frem, og en pludselig, voldsom medlidenhed greb hende, — lille gode, kjære, snille Erik, om hun kunde lægge armene om hans hals og trøste ham.

«Ja, for der er en anden, Erik, men du maa ikke, — Erik,» næsten raabte hun, for han vendte sig fra hende og gik langsomt tilbake den samme vei, de var kommet. Aa,

hvor det var fortvilet, hvor det var ordinært dette med barndomsvennen — og hvor det var til at blive sint og ulykkelig over. Hun græd pludselig.

✽

Da hun kom op paa sit værelse om aftenen, skrev hun et langt brev til Sæmund. Hun mente oprindeligt at fortælle ham om Erik, men da hun havde sat de første ord paa papiret, og Eriks navn skulde skrives der, gled tankerne bort for hende. Hun huskede Eriks hele liv med ett, fra den yderste taagede barndom af til nu, hans trofaste, bedrøvede øine ikke vilde slippe hende — en eneste lige gang paa en lige vei mod maalet — som idag havde glippet . . .

«Sæmund, kanske er det godt for noget, at vi endnu en liden stund maa være fra hverandre. Det er saa meget, jeg vil ha sagt og spurgt, men jeg glemte det vist alt-sammen, om du kom. Der er især et spørgs-maal — vi har snakket om det som om saa mange sammen, og du ved min mening. Svava er død — for længe siden. Men vi har snakket om det, som to snakker om en tredje, ikke som du til mig og jeg til dig.

Ser du — jeg kan ikke sige til dig: din fortid er din egen. Nu ser jeg dig smile af frasen, — men du faar fortælle mig alt, alt-sammen. Vil du? Saa blir det klart og greit mellem os, og det skal ikke kunne hænde, som kan røre ved et atom af min tillid til dig. Hvad der er hændt, er forbi, og naar jeg ved det, er det glemt og begravet, langt borte og dybt nede . . .»

Hun lagde pennen bort. For naturligvis var der noget, han var jo saavidt gammel og saavidt livlig, og desuden — de mange fristelserne. Saa det var rimeligt, ganske rimeligt. Og det havde vel aldrig faldt ham andet ind heller, end at hun vilde vide det. Hun var intet barn — og ingen Svava, som fortidens skygger kunde naa! Hun smilte næsten overmodig til sig selv, da hun senere klædte sig af og saa sit ansigt med de rene, fine linjer i speilet — hvad gjorde vel fortiden hende? Men da lyset var slukket, og hun følte med haanden, om det lukkede brev laa der ved siden paa natbordet, kom pludselig og umotiveret en tanke, som hun gjemte over og ikke vilde kjendes ved, fordi hun ikke turde — om hun, om hun alligevel var den første!

Ragna var blevet kaldt ned paa sin fars kontor lige før aftensmaden, en tid, sorenskriveren altid brugte at spadsere paa, og hun forstod, at noget usedvanligt forestod. Da hun kom ind, gik han op og ned, og da han ingenting sagde, men bare saa hastig paa hende et par gange, satte hun sig.

«Vilde du noget, far?»

Sorenskriveren stoppede, satte tommelfingrene i vestegabene og pustede.

«Jeg vilde gjerne tale med dig, Ragna.»

Og saa fortsatte han atter sin gang. Hun fulgte den med øinene, og tiden og tausheden blev lang for hende — bare han vilde sige noget, det var det samme hvad, holde op med den hastige gangen og de dybe pustene.

«Jeg vilde gjerne tale med dig, Ragna,» kom det endelig igjen, «om — om den sag, som i det sidste har beskjæftiget os. Jeg mener det skridt, du har taget uden — uden mit vidende derinde — i byen.»

«Ja, far.» Hun forsøgte at være ganske rolig i stemme og ansigt.

«Det var jo en vanvittig ide af mig, naturligvis, et øieblik at kunne tro, at vi forældre, vi fædre, i vor tid kan forbyde vore børn noget — nogetsomhelst.» Han saa bort paa hende. «Nogetsomhelst, siger jeg. Men,» han optog sin vandring over gulvet, «jeg vilde altsaa saa rolig, jeg kan, Ragna, — saa rolig, jeg kan, — forklare dig mine grunde for min opfatning. Jeg vil bede dig betænke, hvilket uensartet egteskab dit — med — i tilfælde vilde blive. Ifølge vor slegts traditioner, vor embedsslegt, min kjære, og ifølge det blod, Ragna, som du, om end i ringe mon, har i dine aarer efter din far og din salig bedstefar — velsignet være hans minde — vil du, efter min opfatning, ødelægge dit liv, dine evner, dine kvindelige . . . Du er den eneste, jeg har, Ragna —» brød han af, og hans ellers røde ansigt blev ganske blegt.

Hun reiste sig og gik hen til ham.

«Men kan du ikke forsøge at tro, far, at jeg selv ved bedst, — at jeg er voksen nok til det.»

Han vendte sig fra hende og gik et par skridt.

«Der er ting, jeg nødig berører, forhold, der eksisterer. — Du vil kanskje indrømme, at jeg kan have en mening om, hvad et ulige egteskab vil sige. Og dog — dog var der en tid, da jeg troede, var forvisset om, at mit valg var det eneste rette, — eneste rette. Og jeg mener — at den opfatning — ogsaa gjorde sig gjældende — paa den anden side. Men det har vist sig — traditionerne, Ragna, lader sig ikke spille paa næsen! — Du ved maaske, at din moders bedsteforældre, der levede i Paris det meste af sit liv, ikke var — noksagt, Ragna!»

Han stod med ryggen til hende, og hun saa rødmen afvekslende forsterkes og vige helt opunder hans hvide haar. Hun følte sig forunderlig rolig, det hele var som om det var udenfor hende, hende uvedkommende, gruen ved at høre faren tale om ting, han aldrig havde nævnt til hende, lagde som et pres paa alle hendes sanser.

«Da du kom til, min kjære, led din moder — meget store smerter — hun laa, som du kanske ved, i et halvt aar efter, — efter nedkomsten.»

Om Ragna vidste — aa, hvor havde ikke moren fortalt, og hvor havde hun ikke derfor hele sit liv og aldrig mer end netop i disse dage følt sig i tak og skyld til hende.

«Efter den tid flyttede din moder ovenpaa til det værelse, hun endnu bebor. Det er treogtyve aar siden, treogtyve aar til sommeren. Du vil kanske engang forstaa, at det derved blev et schisma mellem os større, end det under andre forhold havde behøvet at blive. — Jeg vil have sagt dig dette, Ragna, forat du, naar du engang fælder din dom, skal fælde den med alle indicier. Her i huset har været feil, paa begge sider, — her er meget, som altid vil vedblive at være mig uforstaaeligt. Forklaringen, den eneste, jeg finder — traditionerne lader sig ikke spille paa næsen.»

Sorenskriverens stemme, der et øieblik havde tabt sin vanlige skurrende klang, steg atter, og han gik hen til sin pult. Ragna saa, at han skalv paa haanden, da han tog sin pen.

«Hvad jeg vilde sagt — var altsaa,» han hostede og strøg sig nervøst over panden, «du faar betænke dig, Ragna. Jeg henstiller til dig at tænke rolig over og at raadføre dig med Vorherre og din samvittighed. Du kan meddele mig din beslutning om otte dage, — i tilfælde, i tilfælde du fremdeles holder fast ved — saa faar du, — saa faar han — komme, — ligegodt komme.»

Ragna gik mod døren. Hun hørte sorenskriveren skjænke i et glas vand og derpaa hans gamle, vante: «Jeg synes, man maatte kunne forlange en eneste ting af sine piger — at de fyldte . . .»

Hun følte sig vek i knærne, da hun gik op trappen. —

Kulden listede sig ind over landet og knugede det under sig i altid sterkere tag, lagde sit knæ paa jorden om nætterne, saa husene ynkede sig med lydelige suk, og marker og veie laa hvide og stivnede om morgenen. Ragna gik ture, lange, hurtige

paa de haardfrosne landeveie, og hun skjød tankerne foran sig som et skib sjøen, — forat de ikke skulde slaa sammen over hende, kvælende. Allehaande anfegtelser rev og sled i hende, — faren havde lukket døren op for dem — hans og morens forhold vokste og fik mere magt over hende med hver dag, og tankerne vendte og dreiede paa hendes egne følelser og Sæmunds ord saa længe, til at hun hverken turde tro eller ville, men følte alt svigte under sig, der hun stod foran valget.

Saa en morgen kom Sæmunds svar paa hendes sidste brev — langt og omstændeligt. Hun læste det oppe paa sit værelse, læste med feber i kinderne, og da det sidste ord var seet, kastede hun sig fremover bordet og hulkede. Taarerne piblede og rendte varmt nedover kind og hage, ned paa Sæmunds tætskrevne ark, som laa krøllet under hende, og der blev store, vaade flekker, som viskede ud mange af de tilstaaende og bedende ord.

To — to før hende, som han havde givet af sin kjærlighed, sine kys, sine — nei, nei, ikke af sine tanker, — det skrev han — hun fandt frem i brevet der det stod, glattede papiret ud med skjælvende hænder og forsøgte at skjelne ordene:

Men hør, at jeg siger dig, elskede, at aldrig har jeg følt for nogen levende, hvad jeg føler for dig, jeg synes, jeg maatte være den lykkeligste, om jeg blot fik gaa ved din side, holde din haand, høre dig tale, se dig smile — livet igjennem uden den besiddendes ret. Du min sjæls eneste. Jeg har syndet og faldt, men du er dog den første — kanske netop derfor.» — — —

Hun lagde brevet sammen, — der stod det jo. — Hun var brændende hed i hovedet, og famlede i tankerne efter sit forrige ræsonnement — kjære, han var jo et mandfolk — aa, men hele den lange tid i Rom, da han levede kummerlig paa hybelen, havde han havt hende hos sig, dag og nat, — og hjemme paa prestegaarden, i de lyse sommernætter inde i skoven, den store, tykke jenten, som havde narret ham med sig, syttenaarsguten. Hun knyttede hænderne — det var skiddendom og elendighed, og det var et øieblik, som om det ramlede om hende, alt tilhobe. Men Svava var jo død — død — død. —

Hun maatte ud af huset, ud til skoven og sjøen! — Da hun stod paa gaden, kjendte hun, at det pludselig var blevet ganske mildt,

og da hun var kommet et stykke udover strandveien, hændte det vidunderlige, — det begyndte at sne. Aarets første sne faldt fra himlen, — som en stille velsignelse dalede alle de smaa hvide fnug ned om hende, tættre og tættre, dækkende bare kviste og skarpe stene. Hun stansede, løftede ansigtet mod himlen, og kjøligheden faldt over hendes kinder og lukkede øine, og det blev stille lidt efter lidt indi hende. Før faldt ikke kjærligheden, den ene, store, over livet som sneen, gjemmende, dækkende og skinnende hvid.

Bramfer sad ved sin pult og skrev, ilfærdig, for der var uro i luften. Sorenskriveren og den nye fuldmægtig var paa thingreise. Og om tre dage skulde bryllupet staa, stort og fint, som det sømmede sig Stenersen i sorenskrivergaarden. Indbydelserne, dem Bramfer selv havde skrevet med rundskrift, var alt ude og næsten alle svarene inde. Han havde listen liggende ved siden af sig. Og angjældende ventedes idag — de var alt paa bryggen efter ham. Det var kommet saa braat, at byen havde ikke faaet tid til at summe sig paa det endnu, — men Bramfer havde sin mening paa det rene. Han havde en fin næse, høistærede, kunde lugte sig til baade det ene og det andet af skriverens ansigt. Han skrev og lyttede alt

imens, om de ikke snart kom. Skridtene hørtes langt borte i gaden, med et ryk kom gangdøren op.

«Her er det, Sæmund,» det var frøkenens stemme. Saa en mandsstemme og fruens paa engang, traak i gangen. Han hørte dem hænge op tøiet, angjældende hang sandelig sit paa kvindesiden, han. Oh, intet i veien med ørene heller, nei saamænd — han lyttede dem ud, havde øvelse lang og streng, — havde lyttet sig øm i ørene saa mangen en morgen efter sorenskriverens humør af hans skridt i trappen. Det kunde han gotte sig over, at den fremmede holdt sig til kvindesiden, — vogtede sig vel for skriverknaggerne.

Nu gik fruene op først, travl — det var vel vinbret, kunde han tænke — he, he, — Bramfer holdt haanden hemmelighedsfuld op for munden, og hans smaa øine lyste af fryd, — det blev saa stille derude, og han syntes han hørte, — herregud, han kjendte nok den lyden ogsaa, saamænd gjorde han saa — skjönt det var meget længe siden. Og nu gik de langsomt op trappen, trin for trin, takt i takt, lo og hviskede. Som man bare ler og hvisker om en eneste ting. Bramfer sukkede, spyttede forsigtig og skrev.

Stor blev hans forbauselse, da han en times tid efter, netop som han holdt paa at pakke sammen for at gaa hjem til middagen, hørte trappen blive taget i to sprang og døren til kontoret revet op med en vis fart. Paa tærskelen stod en høi, lys fyr med en haarlok ned i panden, fine klæder, flotte lyse moustacher — Bramfer noterede.

«Bramfer, formoder jeg,» henkastede den lyse og lukkede døren.

Bramfer blev ved med at lægge papirerne sammen paa pulten — té, lod sig ikke vippe paa den maade, høistærede. Da den lyse intet svar fik, saa han lidt forbauset ud og sagde:

«Jeg tar vel ikke feil, hr. kontorist Bramfer?» Han bukkede spørgende.

«Jo, til tjeneste,» Bramfer stoppede sin travelhed og saa forretningsmæssigt paa ham.

«Ja, ser De, jeg er frøken Stenersens vordende, kirkeviede gemal, Sæmund Tilje.» Han rakte Bramfer sin haand, — gode pennefinger! «Frøkenen sagde, jeg kunde gaa til Dem, det var noget, jeg vilde bede Dem om.» Her fik Bramfers aasyn et mer opmuntrende udseende. «Ser De,» men lige som den lyse skulde til at forklare noget, at

dømme efter gestusen med hænderne i bukse-lommerne og maven ud, blev hans blik distraet.

«Sidder han der, De?» han pegte paa fuldmægtigens plads.

«Nei, han sidder der,» Bramfer lagde sin haand alvorfuld paa sorenskriverens høie kontorkrak.

«Sidder han dér, De,» Tilje gik hen og skrævede over det svinelæders sæde. «Saa her sidder han,» kom det grundende, han støttede albuerne mod pulten, hodet i hænderne og saa appellerende hen paa Bramfer.

«Gu' gjør han saa, høistærede,» Bramfer overveiede, om han skulde gribe defensiven, — men egentlig var der jo intet — en høi fyr med slørede blaa øine og et stille gjep under en lys moustache. — Gjepen forsvandt ogsaa og blev til smil.

«Sæt, sæt, siger jeg, at det var mig, der var hædersborger og fader, — at det var ham, som skulde komme, og mig, som kunde» — han knipsede med fingrene ud i luften.

«Det kan vi ikke sætte, høistærede,» Bramfer fik travelt igjen og mumlede om klokke og mad og madam Olsen.

«Ja, det var altsaa det De,» den lyse tog sig sammen. «Bramfer, jeg har en ven, som paa torsdag i den store bog i kirken skal attestere, at jeg er en skikkeligere fyr, end jeg ser ud til — pokker ved, om De vil tro ham, Bramfer — han kommer overland, taaler ikke sjøen,» en betegnende haandbevægelse rundt maven, «kjender nul og nix her i byen, bare prins . . . — frøkenen og mig — og kan vel ikke godt anbringes her, naar min — svigerfar kommer hjem og præsentationen skal foregaa,» — Bramfer blev med ett den levende forstaaelse — «og Ragnamente, at naar jeg spurgte Dem, saa —»

«Jo, jo, med glæde, høistærede, hos madam Olsen, ser De.»

Den lyse gik plystrende, da aftalen var gjort og efter nok et kraftigt haandslag.

«Skrue,» Bramfer laasede kontordøren, «men fan til moustache.»

*

Vennen og forloveren hed Jens Sand. Han og Bramfer sad under megen gjensidig gemytlighed i madam Olsens gamle sofa,

da Sæmund Tilje pludselig viste sig i stuen. De drak toddy og cognaken var paafyldt en seltersflaske, hvilken Bramfer uafladelig kaldte sin egen specielle vits; han havde allerede noget for meget af den tilhodes, og med en lang pibe i munden sad han med blanke øine og strittende graat haar og meddelte sig med en beruset mands hele uforbeholdne fortrolighed til sin nye ven. Da Tilje ikke lod sig overtale til at blive, men drog Sand halvt voldelig med sig ud af døren, sad Bramfer og græd bitre afskeds-
taarer i sofaen.

«Du faar gaa med mig nu, gut, hvad pokker er du ellers kommet hid for, jeg trænger frisk luft og venskab,» med disse ord puffede Tilje vennen foran sig ned madam Olsens steile, mørke trap og ud i maaneskinnet.

«Men det var synd, du ikke vilde blive, Tilje — en høist besynderlig affære, den samme Bramfer, — stof, min ven, som han sad der og koldrøgte paa sin tyske pibe. Han har aldrig røgt i sit liv, — tat nikotinen som skraa — begriber du, men han havde faat piben af et pigebarn i forsvundne dage, og nu sidder han med den

i munden hver gudsskabende kveld —
rørende, hva?»

Sand tændte sig en cigar, trak flossen ned i panden, stak stokken under armen og hænderne dybt i frakkelommerne.

«Naa, gamle gut, hur mår svårfar?»

Sæmund stansede, slog ud i luften med stokken.

«Hun er deilig, Jens, simpelthen,» sagde han.

Sand stoppede ogsaa, stirrede paa maa-
nen og skrævede med benene.

«Simpelthen,» gjentog han. Sæmund
saa paa ham, tog ham i frakkeopslaget.

«Hør her, Jens, ikke gjøn iaften — jeg
er pinedød ikke saa jeg taaler det.»

Sand tog lorgnetten af og vennen under
armen.

«Herregud, Sæmund, bær over med en
gammel mand. Come along — spøg tilside.»

«Ja ser du, Sand, jeg har trang til at
snakke om hende, jeg kan gudbedre ikke
hjælpe det, gamle ven. Du har staat saa
mangen tørt med mig, du faar staa denne
ogsaa.»

«Hja, — blir rimeligvis afløst snart.»
Sand smilte næsten godmodig.

«Hun er saa anderledes end alt, jeg har kjendt, Jens, hun er vidende og alligevel det reneste, skjæreste — hun er glad, begavet — og alligevel — kort sagt, jeg er ikke værdig — den gamle historie med skoremmen. Jeg kan pinedød ende med at bli et bra menneske, Jens!»

«Hm,» kom det tvilende under flos hatten.

«Jeg kan, siger jeg — det er ikke udenfor mulighederne, — hun har skrinlagt det bedrøvelige i min fortid, med egne hænder, med hvide, smaa hænder, — gud fader, hun som aldrig har taget i andet end blomster og blad, før hun mødte synderen mig!»

«Led os ikke ud i fristelse,» mumlede Sand, men Sæmund hørte ikke.

«Hun er saa helstøbt, siger jeg dig, og hun har en forbasket tillid til mig, ser du. Vil du tro, naar jeg siger dig, at den lyser til mig, saa jeg kjender den, føler den, hendes tillid, fra hendes øine, selv naar vi sidder i mørke sammen. Jens,» han stoppede vennen med et ryk, «det har faldt mig ind — om jeg lod skrivningen, hele greia fare, gut, tog mig noget ordentligt til.»

«Jeg vil foreslaa kopistpladsen i kirke-
departementet efter Lie . . . .»

«Det er mit alvor altsaa, — nemlig, hun
har en saa naiv, rent ud barnlig opfatning
af hvad forfattervirksomhed er, at jeg er
bange, det vil bli en skuffelse — dette, med
idealerne og — og — inspirationen.»

«Maa det ikke tillades — et øieblik —
at le?» latteren bævede i Sands mundvige.

«Nei, for fan, det er alvor, begriber
du,» tog Tilje i, «alvor, saasandt som hun
er det reneste, fineste alvor, jeg har mødt i
mit liv,» og han fortsatte at snakke, mens
Sand røgte sin cigar og gjorde sin pligt,
mens maanen fulgte de to flosatte med
sit lys langs strandveien, mens Bramfer sov
med taarer paa kind i sin sofa, og Ragna
med smil paa læbe i sin hvide seng.

«Slid lykken med helsen, gamle dreng.»
Det var Sands stemme nederst fra brygge-
trappen. — Det var over altsammen, viel-
sen, middagen, talerne, afskeden — hun
sad i baaden ved Sæmunds side, og mer
og mer sort vand gled ind mellem hende
og dem, som stod igjen paa bryggen. Som
mørke silhouetter saa hun dem mod det
flimrende, svage lysskjær fra lygten, som
stod inderst ved havegangen.

Større og større blev afstanden mellem
hende og alt det, hun kjendte, nærmere og
nærmere kom dampskibets røde, blinkende
øie. Hun holdt sin ene haand gjemt ind
under Sæmunds, den anden laa slapt paa
baadkanten med lømmetørklædet. Hun
glemte at vifte og at graate, der for forbi

hende billede efter billede fra før meget længe siden og fra de aller sidste timer, det ene jøg det andet, og hun sad som halvt bedøvet — nu løstes alle baand, og hun gled ind i det, hun ikke vidste.

Alteret og blomsterne paa kirkegulvet, — hun følte frysingen gennem hele sit legeme, da bryllupsmarschen tonede i — middagen, farens bevægede og korte tale, de mange mennesker og den prikkende smag af champagne i munden, mens kinderne brændte og hænderne frøs . . . . . Sæmunds øine, som uafsladelig hvilte paa hende med tusend udtryk og spørgsmaal og smil — moren opløst i graad i knæ ved hendes seng oppe paa det lille værelse, som stod bart og ribbet —

. . . . . og saa pludselig en scene fra barndommen, da hun havde geburtsdags-selskab og de legte slaa paa ringen i haven, mens gutterne, som ikke var budne, stod og hang udenfor gjærdet og gjorde det hele interessant. — Hvor besynderlig stolt og seierssikker hun havde følt sig — til nu. Dampskibspib skar gennem luften, og Sæmunds haand sluttede sig fast om hendes. «Det roper paa os,» sagde han. —

De stod ved rælingen og saa mod land, saalænge de kunde skimte lys fra vinduerne — og da det gjentes bag træer og i mørke, begyndte de at gaa langsomt op og ned paa dækket; Sæmund holdt armen om hendes liv, og de sagde ikke mange ord, men han bøiede sig imellem ned og kyssede hende paa øret eller haaret. Dækket var vaadt, og der faldt sparsomt lys over det fra røgelugarvinduerne, hvor en ensom handelsreisende sad og keg paa dem bag gardinet — ellers var de de eneste passagerer. Op fra kahytten kom der lugt af bif — da de merkede det, maatte de begge le. — Saa gik de nedenunder og stod lidt vaklende, om de skulde gaa ind i salonen. Ragna støttede sig mod væggen, for skibet duvede i underdønninger, — da hørte de en røst lige bag sig:

«Værsgo, nommer otte til venstre, det er damekahyt ellers, men vi har gjort istand — for anledningen.»

— De vendte sig, og lige bag dem, i det mindst mulige rum, sad et kvindemenneske med rigeligt pandehaar og et høirødt silkebaand om halsen. Hun skulde ved hjælp af en kniv sauce i sig fra en dyb

tallerken, og hun pegte velvillig med knivskaftet: «værs'go, nommer otte!»

Sæmund lukkede døren op, — i det samme kom kapteinen med en punscheflaske under armen. Han lettede paa sin snorede lue og blinkede beskedent, — om herren og fruén ikke vilde gjøre ham den ære — et lidet glas i anledningen med hr. Hansen oppe i lugaren. Ragna stirrede forfærdet paa Sæmund og blev blussende rød.

«Tak, hr. kaptein, jeg tror nok fruén,» og saa blev han ogsaa rød.

«Ja, kanske fruén bør lægge sig, — jeg er ræd, han er styg udenfor ikveld, — men fruén er kanske ikke søsyg?»

Ragna blev endnu rødere — den mulighed havde hun ikke engang tænkt sig — men naturligvis, saa rimelig. Hun hilste til kapteinen og passerte forbi Sæmund ind.

«De kunde da — i anledningen —» kapteinen stod beskedent tilovers med sin flaske.

«Jo tak, jeg kommer straks.»

Sæmund lukkede døren efter sig. For han var paa det rene med, han maatte jo alligevel forsvinde en stund, og da kunde han lige godt. — De følte sig med ett saa

fremmede for hverandre, da de blev alene igjen, Sæmund plystrede ganske svagt, og Ragna ordnede febrilsk ved den ene køie. Da hun vendte hovedet, fik hun se Sæmund staa med hænderne i lommen og stirre aandsfraværende paa lampen, som langsomt svingede frem og tilbage, frem og tilbage i sin messingring. Men i messingringen var fæstet en myrtegren og en hvid geranium. Hun pegte paa den.

«Tror du, det er Pandehaaret, Sæmund?» hun lo lidt. Han kom over til hende og drog hende ned paa sofaen til sig; «lille prinsesse,» sagde han bare, og før hun skjønte det, havde han taget hende ind i sine arme og dækkede hendes ansigt med kys af brændende læber. Hun skjøv ham fra sig med begge hænder.

«Det er bedst, du gaar lidt, kjære, mens jeg lægger mig.» Hjertet bankede og tog pusten. «Hører du — Sæmund.»

Han reiste sig, fór sig med begge hænder gjennem haaret, saa paa hende og var ude af døren. —

Oppe i røgelugaren sad de to herrer med slingrebret paa bordet og den ventende punsch. Sæmund satte sig i et hjørne,

glassene blev fyldt: «Tillykke,» kapteinen stødte sit glas mod hans og drak, men tog det skyndsomst fra munden, da han saa vennen Hansen siddende med et afventende smil i sit velbarberede ansigt.

«Jeg glemte rent, ber mange gange, hr. Hansen, reiser i tricotage, hr. Lilje.»

«Tilje,» rettede Sæmund.

«Tillykke,» klinkede nu hr. Hansen, «stod bryllupet maaske idag?» spurgte han uvidende og diskret.

«Ja» — det begyndte at blive lidt broget dette, Hansen, punschen, rullingen.

«Nam-nam — idag! —» sagde den diskrete Hansen.

Sæmund reiste sig. «Jeg haaber, herrerne undskylder, jeg vil gjerne ta' mig lidt frisk luft,» han bukkede, «tak, kaptein, for Deres venlighed.»

Paa dækket gik han op og ned, satte sjøben, forsøgte at fordybe sig i havets brusen og de hvide bølgetoppe, som han nu og da skimtede i mørket, men kunde ikke lade være at ærgre sig over kapteinens mer og mer høirøstede latter inde fra lugaren, hvor hr. Hansen formodentlig serverede diskrete historier. —

Det var ganske stille i den lille kahyt — Ragna laa med lukkede øine, hendes mørke flette hang udenfor køien og svingede i takt med lampen. Hun havde et blaat tørklæde om skuldre og hals, og han saa, hun var meget bleg.

«Hvordan er det med dig, Ragna?» han balancerte hen til hende, skibet hev sig ganske forsvarlig i sjøerne.

«Jeg tør ikke lukke øinene op, Sæmund, snak ikke til mig, — jeg kan ikke vende hodet engang.»

Han saa et øieblik paa hende, saa gik han langsomt tilbage til sin egen køie. Sad lidt, bestemte sig saa til bare at tage af snippen og jakken.

«Er det ikke pokker ogsaa — for jeg er sgu ikke sikker jeg heller, ser du.» Han saa, hun smilte, — saa lagde han sig, — naar det ikke havde lugtet saa forbandet andre folk i køien!

Han havde aldrig tænkt sig, at det kunde blive paa mer end én maade — et værelse med to store senge lige ved hverandre, — en rød — ampel — ampel, — ampel dunkede maskinen — han skimtede et mørkt hoved paa den hvide puden, da han lydløst listede

sig ind og fik klæderne af sig, — og der var blomstret træk paa dynerne, og lagnerne saa lyserøde ud i skjæret fra ampelen, — de gav en glat kjølighed fra sig, i det samme han gled ind mellem dem — men han følte alt varmen — da skar en lyd ind, og han skvat op af halvsøvne, en fremmed lyd og en ynk og en skraben og klirren som af blikkar — han reiste sig halvt, men blev kastet tilbage mod væggen, da baaden i det samme lagde sig sterkt over, — han saa Pandehaaret staa midt paa gulvet med begge hænderne i siden.

«Herregud, er det brudenatten Demses dette da?»

Det uforkam — da hørte han Ragna, tydelig, men kunde ikke røre sig. —

*

Der er en tid i alle de menneskers liv, som har oplevet et kjærlighedsegteskab, som aldrig glemmes af dem. Lad være, at deres haab er sluknet siden da, at deres tillid er svegen og deres tro trampet paa, lad være, at deres livsens glæde har lidt skibbrud og

er gaaet under med hele sin besætning af lyse drømme og jublende timer, — som en blaa himmel, høit hvælvet og skinnende klar staar deres egteskabs første uger og maaneder for dem; og kanhænde de fleste blandt dem trods senere tiders kulde og storm, møie og slid vælger at lide det, de lider, for at have levet den tid, da de med sjæl og sind troede paa lykken, den tid, da hele den store, vide verden var deres bedste ven. Dagene er som fugle med hvide vinger, der bærer dem, der elsker, gennem luft fyldt af blomsterduft og sol, over lande, de aldrig har seet og aldrig mer faar at se, hvis skjønhed er deres egen nyfødte kjærlighed, hvis blomster er de sagte hviskede ord, og hvis blinkende sjøer og blaanende bjerge er øie i øie, tanke mod tanke. — — — —

Det var et graat hus i en graa by med graa, skidne gader. De var kommet iland der, blege og vaklende efter lidelserne paa sjøen, og saa var de blevet der.

Men huset kaldte Sæmund logihus for unge nygifte, saa vidunderlig koselig laa det i byens udkant med det ledige værelse, som netop passede for dem. I værelset stod en

ovn med kraakesølv i øinene, som lyste blide og varme i skumringen om kveldene, naar vinden ulede som værst udenfor. Og en dag forsvandt Sæmund en times tid for at komme hjem «iført en lampe», som nu glødede midt paa bordet under en rød papirskjerm.

De gik lange ture om formiddagen ud over flade landeveie, hvorfra de langt borte kunde skimte en fjord med isede kanter og drivende flak, — og om de mødte et menneske, slap ikke Sæmund taget om Ragnas liv. «Vi faar unde dem lidt med os.» De var i det hele opfyldt af intens medlidenhed med alle andre mennesker — for ingen anden havde nogensinde oplevet tilnærmelsesvis, hvad de oplevede. «Stakkar,» sagde de regelmæssig, naar de havde passeret nogen, og saa lo de op i hinandens skinnende øine. — Middag spiste de i byens restaurant, hvor der var en slags table d'hôte, nu vintertid, bare med syv otte stamgjester, et par forfrosne skuespillere med sine damer og de to. De sad paa bestemte pladse, nederst ved bordenden, de morede sig med tusend ting, gav sine medspisende navne, som de levede i den salige formening at ingen an-

den end de selv opfattede, og Sæmund holdt daglig med lav stemme smaa høitidelige taler, som altid havde den skjæbne at ende med en skaal for fru Ragna Stenersen Tilje. De øvrige ved bordet mistænkte situationen, men gjorde sig alt efter evne uforstaaende, — helt kunde de gamle stamgjester ikke skjule sin interesse for det glade par, men hvis den ene imellem greb den anden i at sidde og fortabe sig med ivrige øine i røde kinder og hvide tænder, blev vedkommende altid sterkt betagen af hoste og kastede sig grisk over sin mad, som han strengt kritiserede.

Om aftenen kom logihusets pige ind i deres værelse med aftensmaden. At den kunde været bedre anedes ikke. Pigen hed Maren, og hun blev ofte staaende lidt, efter at hun havde sat brettet fra sig — hun var skjeløiet og havde gebis, som ikke passede. «Jaja,» pleiede hun at sukke, og saa paa Ragna med det ene øie, mens hun mønstrede Sæmund skarpt med det andet. «Jaja.» Saa smilte hun tungsindig og blev staaende endnu lidt.

«De skulde gifte Dem, Maren, det hjælper saa godt,» sagde Ragna en aften venlig.

Hvad det egentlig skulde hjælpe Maren mod, stod ikke rigtig klart for nogen af dem, men Sæmund stemte kraftig i: «Ja, det burde De, Maren,» hvorpaa Maren tog forklædet for øinene, gebisset i haanden og forsvandt hulkende. Ragna vred hænderne: «At ikke alle mennesker kunde faa være ialfald lidt lykkelige.» —

Naar saa teen var drukket, bordet ryddet og døren til verden udenfor stængt, satte de sig i den store, gamle, fjærløse stol, som sluttede dem begge faderlig i sine krogede, slidte arme, og der kunde de sidde i timevis, hode mod hode, kind mod kind, byggende et tempel stort og skjønt som intet andet over sig selv og sin fremtid. Det var for Ragna en kildrende glæde, — næsten som den, man føler som barn, naar man nyder noget forbudt, — dette at bo og være her langt borte fra alt, hun havde oplevet før — uden at de hjemme nogen anelse havde om, hvor hun var. Men mor forstod nok, og hun skulde skrive ogsaa — om nogle dage.

For Sæmund var det dragende nyt dette forhold, hvor han kunde føle sig saa helt lykkelig blot ved at sidde med

hende paa fanget, blot ved at vide hende nær, at ordene svigtede og taarerne kom i øinene. Dragende ogsaa at merke, hvor hun ikke blev træt af at spørge ham og høre ham læse sine digte høit, eller fortælle om deres tilblivelse — hun greb hvert teknisk udtryk, han kunde bruge, naar de talte om litteratur, med begjærlighed, gjentog det og morede sig over det som et barn . . . Stadig naar samtalen dreiede sig om fremtiden, brugte hun samme vending: «naar du blir berømt, Sæmund,» — og der var saa stolt et udtryk i hendes ansigt og saa seiersikkert et lys i hendes øine, at han nænnede ikke at gjøre indvendinger. De talte ogsaa meget om hendes forældre og deres forhold og derigjennem om gamle dages egteskaber, de fandt ud alle feilene ved dem sammen, den rent falske basis, hvorpaa de var bygget, og de vidste begge i triumf, at saa hjælpeløst ulykkelige, som folk blev i gamle dage, det blev de aldrig mer nu, forholdet mellem mand og kvinde var blevet saa ændret, kaarene saa retfærdige, friheden saa stor til begge sider, kame-ratskabet erklæret. — De trykkede sig ind

til hinanden i overvældende glæde over det liv, de havde taget fat sammen, og det frivillighedens lys, som skinnede over dem; — — — men naar Sæmunds øine begyndte at brænde og hans arme at tage haardt, bøiede Ragna hovedet og gjemte sky sit ansigt ved hans skulder.

Men den tid, da hele tilværelsen dreiede sig om dem og dem alene, tog slut. Sæmund fik en dag, de kom for tidlig til midt-dagen, fat paa en avis og i denne tilfældigvis øie paa en anmeldelse af sin egen bog: «Røde blomster». Han læste og blev dybt fordybet. Ragna saa det forbauset, og læste over hans skulder. Kritiken, der stod i et mindre hovedstadsblad, var forbeholden, roste dog bogens stil og form. — «Hm, lugter til de andre blade som smaabikjerne til kjøterne,» mumlede Sæmund, slog saa avisen sammen i en krøl. «Prinsesse, hvad siger du, om vi pakkede vor lampe og reiste til byen?»

For første gang paa 14 dage huskede han forlægger, kritikere, venner, og der paa-kom ham en pludselig lyst til at snakke med dem alle, faa høre, hvad der blev sagt

og ment. For første gang paa 14 dage huskede hun, at Sæmund havde forpligtelser, interesser, bekjendte udenfor hende, og der paakom hende en pludselig lyst til at skyve dem alle bort — udenfor rækkevidde. —

«Vi har sat de 3000, vi fik af far, og dine 1000 i banken — for endnu har vi jo af forskuddet, Sæmund fik for Røde blomster. Hvad synes du om den, mor — er den ikke eiendommelig, stilen og hele expositionen? Saa ulig alt andet, saa Sæmundsk, — aa, om du kunde høre ham selv læse den, som jeg har hørt det. Vi har ikke været her mer end tre dage, har ingen seet af Sæmunds venner undtagen Sand. Han er trofast og besynderlig, jeg fik ham til at fortælle alt, han vidste om Sæmund, helt fra russeaaret. Tænk dig Sæmund studere teologi, mor, — er det ikke latterligt, slide og gaa i hjemmevævede klæder, til vennerne «opdagede» ham. Sand sagde, at da de foreslog ham at skrive, vilde han først ikke —

havde ikke tilliden. Men den lille første opsats i avisen, som de lokkede ud af ham, vakte en vis opsigt med det samme, og da hans smaafortællinger havde faaet forlægger og blev solgt saa rivende og studiet opgivet, gik han om og sagde til dem alle: Her ser dere en fri mand, en fri mand. Tænke sig til, om han ikke havde gjort det og kanske havde været kapellan nu — i Norges yderste afkrog! Saa havde jeg vel aldrig fundet ham — saa havde jeg aldrig faat opleve det vidunderlige, — at dele livet med en mand, der lever ud af sin egen skabende kraft; — naar jeg tænker paa, at jeg skal faa staa ved hans side frem igjennem, faa følge hans udvikling og hans arbeide, tør jeg knapt tro, at mig er mig. For saa meget deiligt har vi drømt sammen, mor, du og jeg, men aldrig det deiligste — det, jeg nu lever. Han har alt ideen til en ny bog, og jeg forstaar vel endnu ikke helt ud den glæde, det blir at se ham i arbeide med den. Det staar saa sikkert for mig, at det, han hidtil har skrevet, det er bare de første, famlende skridt — han maatte jo skabe sin stil, sin egen maade — vent, mor, der vil komme tider! Jeg føler det . . . .

Og saa friheden — her bor vi i vore to værelser med vor lampe som eneste odel og eie, — jeg gaar ud med ham, kommer ind med ham, læser, skriver og har ingen, ingen sorger. «Blir du hjemme iaften?» sagde Sæmund igaar, og da jeg lo, tilføiede han: «Jeg kunde jo ikke vide, — der er premiere paa theatret, om du vilde se den, — jeg har lidt arbeide for — bladet.» Fri, ser du mor, ingen pligter, ingen baand, intet «maa» og intet «skal». Aa mor, om du havde oplevet at være ung — nu!

Det var et brudstykke af hendes første brev hjem — det fulgtes af mange, i dem alle var Sæmunds navn den levende traad, alle var de fulde af det ene.

De gik opigjennem en af smaagaderne i Kristiania vestkant. De skulde til overretts-sagfører Jensens, og Ragna havde lampefeber. Det var første gang hun skulde se og besees af Sæmunds daglige omgangskreds.

«Har de stort hus, Jensens?»

«Hotel Jensen, haa nei, saan passe til de daglige gjesters antal. De har tre værelser, hans værelse, hendes værelse og spise-stuen, og de er fulde støt.»

«Har de saa ofte selskab?»

«Nei, selskab, det har de aldrig, men du ved, vi lever i en klynge, vi venner, de kommer nok til os ogsaa, skal du se, — vi er hos hverandre bestandig vi.» Han saa op-rømt ud ved tanken.

«Har de mange penge, Jensens?»

«Hja, som man tar det — han ligger stadig for brystet hos en eller anden kommission, som sekretær eller lignende, og af den næring, han der suger, samt af den kredit, hans svigerfars navn gir ham, og de gaarde, han slumper til at sælge for folk, lever de flotteligen. Desuden er han næringsdrivende politiker. At være hjemme alene en aften, det tror jeg, baade Gitta og Jensen vilde anse som den reneste blasfemi. — Du vil kanske synes, der er lidt meget pjolter, Ragna — men det er jo en biting — og de er undtagelsesmennesker, Gitta og Jensen.» —

De boede i anden etage i et lidet hus inde i en liden have. «De er netop kommet og skal straks flytte, det kan du bande

paa, for ingen kan bo i hus med det levenet, de holder.»

Han lo. De ringede en gang, ingen kom — anden gang lidt sterkere, og da fløi en dør op, Ragna hørte sum af stemmer, to skikkelser puffede hinanden, lo og sloges om entrélaasen. «Luk op da — for pokker,» Sæmund lo ogsaa og slog med sin stok paa glasruden. Da døren kom op, viste Jens Sand og en rød dame sig, og Sand tog Ragna under armen og formelig drog hende ind gennem entreen, ind i en liden stue, hvor syv, otte mennesker stod og saa mod døren.

«Her ser dere hende, Tiljes «Røde blomsters» pragtudgave,» og som om Ragna ved en uvilkaarlig rykning mindede ham om, at hun var mer end en gjenstand til beskuelse, slap han hendes arm, tog sin lorgnet af og bukkede:

«Jeg haaber, De tilgir mig, frue, men jeg kunde ikke negte mig den fornøielse at være den første, som presenterede Dem for banden i al Deres herlighed.

Hun blussede, følte sig underlig klodset og saa sig om efter Sæmund — han stod lige bag hende i døren, hørende paa og leende til en paafaldende vakker dame i

høirød kjole af et eiendommeligt snit, som lod hele den hvide hals fri og bar. Hun rakte Ragna haanden.

«Undskyld, frue, De maa ikke være forfærdet over os. Det er saa gjildt at ha Sæmund her igjen — og med Dem, — vi er saa glæe, at vi knapt kan styre os, — ialfald ikke han der,» hun rystede pegefingern mod Jens Sand. «Ja, jeg er Gitta Jensen, skjønner De, — han der er manden min,» hun puffede frem en høi, mørk herre, som smilte med mange tænder.

«Velkommen, frue — jeg sier — vil De ikke sætte Dem, det tar paa at bli behandlet af min kone — jeg sier, det tar paa —»

«Tro ham bare ikke, om han saa forsikrer alting aldrig saa mange ganger, fru Sæmund, — nu vil jeg presentere de andre» —

«Herregud, kan du nu ikke lade mig . . .» Jens Sand trykkede lorgnetten fastere paa sin næse med et lystigt blik hen paa fru Gitta.

«Nei, det manglede bare! Du har høstet førstegrøden.»

Under alt dette saa Ragna Sæmund trykke alle i haanden, smile og snakke.

«Karoline,» sagde fru Jensen med sin lidt dybe altstemme, som Ragna syntes maatte høres trods alverdens larm, — og en liden dame med et forunderlig glat, aabent ansigt kom hen til dem. Hun havde stort opspilede øine, fulde af vilje.

«Goddag — det er bra morsomt at se Sæmunds udvalgte. — De har faat en bra deilig mand, men De ser ud som om De fortjener ham.»

«Ja, det er altsaa Karoline Lessin, frue, — hun skriver i blaene og er forresten yderst konservativ,» forklarte Jens Sand under protest fra alle kanter, «og her er alle de andre,» skyndte han sig at beholde ordet, «som De ser, en flok lutter hyrder uden faar — det skulde da være Petrus, — han der — som De maa være saa snil at si, De synes er blit tynd, siden De saa ham sidst, — da drømmer han om Dem af glæde inat — ellers gaar han Sæmund i næringen og skriver, fordi han ikke har noget at skrive om. Det er skade, men,» en liden tyk herre klemte Ragna i haanden og mumlede hurtig en mængde halvt uforstaaelige ord.

«Han vil saa grumme gjerne sige noget, frue, men han har brugt op sine ord, ser

De, det er skade, men — Maa jeg presentere theaterkritiker, litterat og levemand Verner,» Jens Sands tørre stemme knirkede hurtig videre, Ragna tog i haanden og lo med de andre. — Sæmund stod lidt tilside og saa paa hende. Han kjendte sit hjerte svulme af den eiendes stolte følelse, hun var gud hjælpe mig saa vakker der hun stod, med det halvt ængstelige, halvt smilende blik i de blanke øine, saa det var saavidt han kunde holde sig fra at tage hende i armene og løfte hende høit i veiret. Han merkede, at de saa paa hende, banden, og den unge Karen Verner, som endnu ikke var blevet høitidelig forestillet, sagde sagte til ham:

«Hvor yndig hun er, og hvor hun ser klok ud — hvor fik De fat paa hende?»

«I den sovende skov, frøken Karen,» lo Sæmund, «gjennem torner og stikkende tidsel.»

«Ja, men saa er hun vel ogsaa prinsessen, er hun ikke?»

«Jo, det er hun — mer end nogen ved,» han saa igjen bort paa Ragna, og Karen Verners unge øine hang som fortryllede ved det udtryk af lykke, der gled over hans ansigt.

Det blev en aften, hvis mage Ragna aldrig havde oplevet, vant som hun var til familieselskabelighed og velordnede middagselskaber. Hun havde mødt Sæmund udenfor hans kreds og blevet kjendt med ham paa lange, ensomme spadserture — her blandt vennerne fik han nyt lys over sig og ny glorie. Hun fik plads ved siden af ham ved det runde bord, hvor flasker og glas stod om hinanden, og han holdt ganske aabenlyst hendes haand hele tiden. Knut Landevold Berge holdt en tale for hende og Sæmund — hun havde læst mange «op-sæt» af ham om og paa maalet, og vidste, hvor høit Sæmund satte ham. Han talte ellers «dansk-norsk» i vennekredsen, men gik over til maal, naar han blev begeistret, og det blev han i sin tale. Sæmunds øine sken i begeistring og tak, og Berge før sig med haanden op i sit krøllede haar, slyngede sine ord om kjærleiken, den han lignede «me' have», ud i værelset, som fyldtes af hans dybe røst. Det var som at sidde i fossedur, som Sæmund sagde, da han svarede, norsk fossedur — han talte for vennerne, for den fremtid, de skulde skabe sit land, det land, som var jordens vakreste, det folk, som var

jordens rigeste paa evner og fattigste paa mynt — «bravo — bravo» — han vilde tømme sit glas for hver spirende evne, runden af norsk stenet jord.

Stor var jubelen og glasseklinkingen — Karen Verner reiste sig og gik ind i sideværelset, Ragna hørte en guitar blive stemt, og snart lød en høj, klar stemme ind til dem. Det var en gammel norsk folkevisе, og de enkle, gribende ord gik Ragna til hjerte, hun trykkede Sæmunds haand og følte sig løftet over al jordlivets prosa. Da sangen stilnede, raabtes der paa mer, og Landevold Berge gik ind til Karen Verner. Hun sang saa «De gik langs det legende hav», og derpaa: «Det var en lørdagsaften, jeg sad og ventede dig». Før den sidste tone var døet hen, bøiede Karoline Lessin sig frem over bordet, saa paa Ragna med ekstase i sine store øine:

«Jeg vil tale for Dem, Ragna Tilje, som skal gaa veien sammen med ham, som vi alle ser op til med beundring og forventning, — digtersjælen blandt os. Held Dem! Kvindens magt er vokset, kræfterne er blit mange og store de sidste aar. De vil føle det ulme i Dem, lad det bryde ud, lad knopperne springe, grib arbeidet, stil Dem i rækkerne! Arbeidet

være saa lidet det vil, det er helligt, naar kvinden griber det ud af sin selvstændighedsfølelse — det være kontorkrakken, studiebogen eller manuskriptet. Deres skaal, lykke til livet, Ragna Tilje!»

Ragna følte sig ganske svimmel, men hun var bristende fuld af forstaaelse — hun saa sig selv i samme nu, ordene blev sagt, saa sig komme hjem til middagen, træt og sulten, lægge pengene paa bordet: her!

«Skaal allesammen, ja,» sagde hun, reiste sig og smilte med hvide tænder og blanke øine, «tak, tak, skaal for kjærligheden og friheden dere!» Hun vidste ikke egentlig selv, hvordan hun kom til at sige de ordene, hun følte sig i en stemning som aldrig før.

Jubelen blev øredøvende, de raabte og klappede i hænderne, Sæmund løftede hende i veiret og kyssede hende i det samme bag øret. Da begeistringen havde lagt sig lidt, slog verten til lyd og slog endnu engang trods Jens Sands: «Ogsaa du, min søn Brutus — eders energi gaar en skjørhodet mand» — «hys», fru Gittas hvide haand lagde sig over hans mund.

— «Jeg sier, jeg vil gratulere Tilje med hans bog, — det er fabelagtigt» — han

hævede stemmen for hver gjentagelse — «jeg sier, det er fabelagtigt, hvilken eiendommelig klangfarve du har formaaet at gi dit sprog, Tilje, — det virker som musik, snart dæmpet douce» — han fulgte ordene med haandbevægelse — «snart vældig, brusende, alt dette, man aner, men ikke kan gribe, — jeg sier, ikke kan gribe, — mesterlig — mesterlig, sier jeg!» han hævede sit glas. —

Saa styrtede alle sig ind i diskussionen — Ragnas øine veg ikke fra Sæmund, som han sad der med sit lyse blik og talte sig varm om bøger, som var kommet og skulde komme til jul.

Hendes og ingen andens. —

Ordene fløi over bordet, digter- og forfatternavne, dem hun var vant til at nævne med ærefrygt, svirrede om hinanden, rappe tunger rev og flængede dem, kastede bold med dem eller serverte dem høitidelig med ironiske lader, alt eftersom det faldt, og Ragna følte sig hensat i en ny og løkkende sfære, hvor det aandelige blev det dagligdagse og det mystiske soleklart. —

Aftenen endtes paa en varieté med souper kl. 11 i en nærliggende restaurant, — alle i flok undtagen frøken Verner og Landevold

Berge — Sæmund hviskede til hende, at de holdt af hverandre, de to, og helst gik alene. Desuden arbejdede de sammen.

Da Ragna ved totiden omsider var alene med Sæmund paa deres værelse, følte hun sig træt som aldrig før. Til alle hans spørgsmaal svarede hun: «Ja, det var deiligt» — hun hørte de glade stemmers sum længe efter hun havde lagt sig, og da sønnen næsten havde faaet magt over hende, for hun op med et ryk ved en tanke, hun fik: «Sæmund, men hvem betalte maden?»

«O, lille retfærdige borgerinde,» han lo. «Jensen naturligvis.»

*

Dagene og ugerne gik, Ragna og Sæmund spillede paa lykkens tombola. Ragna følte sig bergtagen, tænkte og vilde ikke mer end et eneste og fandt altid nye, altid lige lokkende nye sider ved sit forhold til manden. Hun kunde sætte sig ned, fortabt imellem og undre, hvor al hendes energi og al hendes higen var blevet af. Men hun undrede med et lykkeligt smil paa læberne, og hun kunde

ikke mer fatte, hvordan alle de holdt livet ud, som ikke anede, hvad lykke der laa i at elske og elskes, daglig, hver time, hver stund, elskes i glødende ord og de tusend bitte smaa ting.

— Men Sæmund laa gjerne lidt længe om morgenen. Træt af dagens og nattens glæder fulgte han hende med øinene, mens hun gik ud og ind i soveværelset og lod døren staa aaben efter sig ind til frokostbordet. Det dækkede hun selv, kaffeen tragtede hun, og naar duften af den seg ind til Sæmund, kom hun hen til ham, satte sig paa sengkanten hos ham og sagde, at den dovne dreng og den varme seng, de vilde nødig skilles ad, men nu maatte de — og saa forsøgte hun med et ryk at trække teppet af ham, ertede ham, skræmte ham med løftet pegefinger og rynket pande og var mer fortryllende sød end nogensinde.

«Lad mig faa ligge lidt til, bare lidt, prinsesse, og se paa dig,» bad han og saa fik han det.

Det var saa over al beskrivelse godt at ligge slig, sænke sig ned i sine egne følelser, hente dem op en efter en for rigtig at se, hvor stor og rig og fuld den var. Dette for

eksempel, at han i al denne tid ingen trang, ingen egentlig trang havde havt til at se eller snakke med nogen anden end Ragna, nogen specielt. Han, som ellers maatte ha en eller anden, som han kunde studere, som kunde sætte ham i stemning, saa han kunde præstere noget paa papiret. Naturligvis, han havde jo ikke skrevet noget heller disse ugerne, uden digtene han havde givet hende imellem, — han følte sig saa forunderlig kommen til ro og vilde nødig bekjende for sig selv, at det var ham lidt af en forbandet pligt at tænke paa, at han skulde tage fat igjen. Ikke for det — der laa et væld af stemning i ham, som nok fik sit udbrud i pennen. —

Hun havde en mærkelig indflydelse paa ham, forbedrende, rent ud forbedrende. Da Jens Sand en dag serverte en fruentimmerhistorie fra Tivoli, formelig væmmedes han. Og samtidig som hun stod saa ren og naiv barnlig i meget, forstod hun ham som ingen anden, — hvad han skrev og hvad han tænkte. Og hendes urokkelige tro og tillid til ham — — en morgen, der stod en flængende kritik i et større blad over hans «Røde blomster», og hun læste den, sagde hun bare:

«Er det ikke synd, at de har saa grove sanser, at de ikke kan fatte det, der ikke akkurat er til at ta' og føle paa? Er det ikke synd?» og hun havde seet om muligt endnu mer beundrende paa ham end ellers, syntes han. — Hun havde grebet med al sin evne af det liv, han bød hende, havde troet med det samme med hele sin naturs uberørte kraft paa hans begavelse, og han følte, hvor hendes tro enkelte øieblikke gav ham selv overbevisning om, at gnisten i ham skulde gløde og tænde, gnisten, som var ham given, og som han engang i sit liv havde været saa vanvittig at tvile paa. «Naar du blir berømt, Sæmund, — naar du forbauser verden» — som han laa der i sengen og med halvlukkede øine lod tankerne skvulpe saa sagtelig om sig selv, saa troede han virkelig, han skulde gjøre det ogsaa — en dag.

Men vilje havde hun. Det havde været bestemt fra umindelige tider af, at han og Ragna, naturligvis, og Sand skulde være hos Jensens julekvelden. Men saa lagde Ragna armene om halsen paa ham om morgenen og hviskede ganske stille, at det vilde hun ikke, og det vilde han ikke heller, langtifra, det vilde han slet ikke! — De drak te hos

Jensens og vandrede hjem sammen ved otte tiden med fru Jensens: «Es wär' zu schön gewesen, es hätt' nicht sollen sein» — efter sig.

«Hvoraf kommer det, at dere alle sætter hende saa høit, Sæmund, — jeg forsøger og forsøger, men jeg kan ikke!» havde hun sagt, og han havde forklaret hende, at han fandt Gitta Jensen — ja, hvis hun forstod, hvad han mente med ordet Ibsensk — dunkel, men med sterke glimt af en eiendommelighed, en karakter — hun havde det, som gjorde, at man, — at mænd ialfald, maatte se paa hende, maatte snakke med hende, hun virkede som digt, som en egen melodi paa en, dragten, hele apparationen, — næsten inspirerende; — han ærgrede sig over, at han maatte famle lidt efter udtrykkene, og blev forbauset, da han saa et formelig sarkastisk smil i Ragnas øine.

«Dunkel, men glimtvis Ibsensk for mænd, — altsaa,» sagde hun, men før han fik svaret, stak hun sin hånd ned til hans i frakkelommen, og smilet blev varmt: «Lad os ikke mer snakke om hende, Sæmund, vil du?» Saa stansede hun ham et par skridt længer nede i gaden: «Hør!»

Der lød sang fra det nærmeste hus fra nederste etage ud til dem, gjennem de klare gardiner glitrede julelysene: Glade jul, hellige jul. De stod stille, til sangen tystnede, og de hørte tydelig en høi liden barnestemme raabe: «mama!» med hele julens barnejubel i det ene ordet.

«Nu kom julen til mig,» havde hun sagt, og han troede næsten, der var taarer i stemmen.

Han skulde aldrig glemme den kvelden, Ragna havde skabt i deres lille, leiede dagligstue. Han blev til en begyndelse stængt inde i soveværelset i hælgmørke, sad paa en stol ved vinduet og saa ud paa gaslygterne og den tomme gade og tænkte alleslags rare tanker, som ikke havde hjem-søgt ham paa den tid, han kunde mindes — tænkte paa prestegaarden og paa forældrenes grave — Gud alene vidste, om nogen saa til dem nu. Han vilde skrive en dag til presten deroppe og spørge. Han vilde i det hele gjøre en hel del ting, mens han sad der i mørket og hørte Ragnas il-somme skridt i sideværelset — han vilde betale den gamle regningen paa Grand, han vilde begynde at tjene penge for alvor, vilde han, og — døren sprang op:

«Naa kan lillegut komme!» Og Ragna tog ham ved haanden ind til et bitte lidet grantræ, som stod midt paa bordet med syv strunke lys, til et kagebret og en vin-karaffel og en tollekniv og mange kys; og de dansede rundt bordet og sang skjære, skjære havre — «du tar mig, og jeg tar dig, og saa staar alle tilbage» brølede Sæmund og tog hende i armene og næsten knuste hende. Saa skaalte de høitidelig med hverandre: «Prinsesse!»

«Hr. forfatter!»

«Glædelig jul,» — og Ragna rakte haanden frem til kys, først den ene og saa den anden. Saa sagde hun: «Nu skal vi drikke for mor og far, jeg er vis paa, de sidder der uden juletræ.»

Hun blev lidt trist, men Sæmund fik den lykkelige idé, at de kunde telegrafere til dem tidlig næste morgen, saa blev ialfald frumor, som han kaldte hende, glad, og da kyssede Ragna ham og satte sig paa fanget hos ham, og de snakkede alvorlig og tøvede muntert, og tiden gik, saa da pensionspigen gløttede paa døren og sagde, at der var en herre ude, skvat de begge op og saa til sin forfærdelse, at klokken var meget over

ti. Herren var Jens Sand, som kom fra Jensens.

«Allerede?»

. . . Ja, han kunde ikke tillade, at folk fik være for længe alene i paradiset, og hvis de vilde behandle ham pyntelig, skulde han opføre sig som en pen og velopdragen slange. — Han fik stol at sidde paa, vin i sit glas og kage i sin mund, og han beundrede resterne af de syv fornemme lys og det lille dukketræ.

Han var ellers lidt «nede», og der laa et træt blik i øinene bag lorgnetten. Karoline Lessin havde ogsaa været hos Jensens, hun og Jensen havde holdt uendelige disputer gaaende, og Gittas pige havde absenteret sig med en murersvend, saa Gitta selv havde maattet dække bordet og havde desaaarsag gaaet om med lukket mund og slørede øine. — Hvor det igunden var latterligt af en kvinde at give sig til at diskutere prostitutionen med en mand — julekvelden!

Sæmund og Ragna maatte le af den knirkende stemmes tonefald, og Sæmund erklærede, at hun var nok morsom at høre paa, Karoline, men bevare en vel for at faa hende nærmere ind paa livet. Da han

havde sagt det, reiste Ragna sig pludselig op i stolen:

«Dere er en lumpen race, dere mandfolk — naar dere er sammen med Karoline, opmuntrer dere hende og egger hende altid til at si paradoxer og vovede ting, ler og klapper i hænderne til hende, og jeg er vis paa, hun tror, hun er netop, netop som mændenes kvinder bør være — og saa sidder dere efterpaa og trækker paa skuldrene af hende — fy, siger jeg!»

Sæmund var blevet ganske fælen, og Jens Sand trykkede lorgnetten fastere paa næsen.

«Vi gjør ikke nar af hende, fru Ragnarok, — vi gifter os bare ikke med hende. Vi gifter os med Dem,» han hævede sit glas: «Bær over med os slette mandfolk og la' det være julekveld.»

De havde hjulpet hende at rydde bordet, pigen kom ind med maden, og Sand sørgede for, at fade og tallerkener blev ordnede symmetrisk. Og da de sad rundt bordet, alle tre, kom Ragna frem med en julekage og holdt den triumferende i veiret.

«Det er, tror jeg gudbedre, mors julekage, opstanden fra død og glemsel,» Sand tog lorgnetten af og bad om at faa skjære

den, og det indrømmedes ham efter lidt husfaderlig protest fra Sæmunds side. Der uddeltes høitidelig et tykt stykke til hver — seks rosiner og to sukater befandtes i Sæmunds, og da Sand var blevet lumpet for to rosiner, plukkede han dem ud af kagen med kniven, hvorpaa Ragna husmoderlig skjændte. Barneminderne flokkede sig om dem og listede sig ind i ord og øine, saa tilslut fortalte de ivrig alle tre, hvad de huskede af hjemmets juleglæder, og det bemerkedes, at Jens Sand ikke mer satte lorgnetten paa.

«Nu har vi turet jul i meget mer end tretten dage, mor; men idag har Sæmund sat et stort punktum. Han har lukket døren for alle vennerne iaften og sidder med ryggen til mig ved bordet inde i stuen og skriver. Jeg har ryddet soveværelsbordet for snipper og sygreier etc. (etc. var der mest af) og har lovet ikke at forstyrre ham. Men jeg har døren aaben, saa jeg kan se den brede ryggen hans og hodet med alt haaret, som han uaffadelig rusker i, — rykker i klokkestrengen, skjønner du, om tankerne er hjemme og tar imod. Det er deiligt at gaa seiersgang med Sæmund gjennem alle lyse riger i flok og følge med de andre glade, men deiligst at ha ham ganske alene for sig selv. Vi har ikke væ-

ret meget alene, ser du, siden vi kom hidind, og jeg vil betro dig noget, som jeg ikke tør sige Sæmund engang — jeg har havt fantasier imellem, naar jeg har været rigtig træt, og de har buldret ind og fyldt stuen her, eller draget os med sig ud — fantasier om et par værelser udenfor byen, som var vore egne, skjønner du. Jeg ved, det er dumt — jeg skal gjøre det godt igjen ved at fortælle dig, at sagfører Jensen har lovet at skaffe mig noget arbejde, enten afskrift eller noget lignende, saa jeg kan faa min arbejdstid, jeg ogsaa, — og du tror vel ikke andet, mor, efter det, jeg skrev, end at jeg længes efter det og glæder mig til det!

Jeg er saa glad, jeg har Karen Verner, jeg er sammen med hende næsten daglig, — vi har meget fælles. Hun og Landevold Berge, forfatteren, er glade i hverandre og vil gifte sig, naar de kan. Men de eier ikke en øre nogen af dem, det er ikke netop lønnende at holde saa mange idealer paa stalden, som de to gjør, som Sand siger, og naar jeg tænker paa, hvor mange tykke grosserere der sidder paa, sine pengehauger, mens slige folk som de to forkrøbles, bare fordi de mangler de stakkars skillingerne,

blir jeg næsten fuldblods socialist. Om du kunde se dem, mor! Alt, hvad eksisterer af gamle begreber om forlovelsestid, falder døde til jorden — de er som to friske pust, som har forenet sig og som blaaser med smag af skov og saltsjø henover alle, som er sammen med dem. Hendes mor er enke og nok lidt tarvelig, tror jeg, og Karen lever sit liv, som hun vil. Hun og Berge arbejder sammen, ofte til langt paa nat — hun hjælper ham at oversætte paa maalet — han lever jo kun af hvad han tjener ved det og ved arbeide for aviserne. Jeg tror, havde han bare penge nok, vilde han og Karen oprette en skole, hvor maalet skulde bruges. — Mor, naar kommer du, saa jeg kan faa vise dig dem allesammen» —

Sæmund raabte, og hun fór med pennen i haanden ind til ham. «Kom her og læs lidt, prinsesse.»

«Har jeg ikke været rolig?» Hun satte sig paa hans fang og ruggede hans hode frem og tilbage med begge hænder. «Du digter af Guds naade,» og saa kyssede hun ham paa hans smilende øine.

«Jeg har aldrig skrevet saa let, Ragna, tankerne snubler over hverandre, sligt hast-

verk har de, og det er med nød og neppe jeg faar stoppet dem ind i formen — det pleier ellers at være omvendt. En kjærlighedens, den rene kjærligheds høisang maa det bli, jeg kan ikke andet — du faar se.»

Hun læste, og hendes kinder brændte — de var ord til hende hvert eneste et, og det var overflødigt at æske hendes dom — den stod skrevet i hendes straalende ansigt.

— — — — —

Saa gik dagene, vennerne maatte gaa i restauranten ved middagstid, om de vilde træffe Sæmund Tilje, som oftest var træt og adspredt. Ragna derimod snakkede og lo og drev det endog til at gaa alene i «forsamlingen» imellem. Hun var ganske kommet ind i tonen der, — hun troede, Sæmund havde ret, naar han sagde, at hun havde udviklet sig mer i den sidste maaned end i hele sit øvrige liv — og hun løftede nu freidig sin stemme for at tale for eller imod, naar samtalen gik ivrig blandt vennerne. Hendes kritik havde ogsaa delvis lukket sine øine op, og hun vidste, hvem hun ikke likte i kredsen, og hvorfor hun ikke likte dem. Hun maatte le, naar hun tænkte tilbage paa dagene i hjemmet og den lille byen — naar

hun tænkte begivenhederne, menneskerne og sig selv flygtig over. For hun fordybede sig jo aldrig i minderne, det havde hun simpelthen ikke tid til, og der var ogsaa mangt, hun ikke brød sig om at huske. Hendes bevidste og ubevidste stræben gik ud paa at blive, som Sæmund vilde have hende, — at komme saa nær som muligt det ideal af en fribaaren kvinde, hun vidste var hans; og naar hun gik i de menneskefyldte gader, saa ynkedes hun over alle de pyntede kvinder, hun mødte, som alle var saa lige og som alle i hendes øine skred fra fordøm i fordøm. Hun bar sit haar paa en egen enkel maade, ligesaa gjorde hun sig flid for at faa et eiendommeligt, men alligevel smukt præg over sin dragt; hun kjendte jo nu mange unge kunsinere, som gav hende sine raad og sine komplimenter, og hun vilde, byen og de alle skulde vide, at Sæmund Tilje ikke havde skam af sin kone. —

En dag havde hun mødt Erik Gran. Han hilste ikke paa hende, før hun var næsten forbi, da stoppede han og kom efter hende. Hun havde ikke ventet det og blev meget rød, da han kom op ved siden af

hende. «Goddag, Ragna,» havde han sagt, «jeg synes da, jeg maa hilse paa dig — jeg kjendte dig forresten knapt igjen.»

Hun syntes, han saa bedrøvet ud i øinene, og spurgte, om hun da var saa forandret. «Nei ikke netop, — jo kanske noksaa forandret. Og alligevel er du vakrere, end du har været nogengang,» havde han sagt ganske ligefrem. Hun havde leet det bort, og han havde bare fulgt hende et par skridt, fortalt hende, at hendes mor havde sagt som sikkert, at hun skulde reise til Kristiania i februar. Selv skulde han sydover, blive borte et par maaneder. «Du har det vel udmerket, du bærer hodet dit saa høit,» havde han pludselig sagt og lige efter farvel — uden at tage hende i haanden.

Hun likte ikke at tænke paa det mødet siden, der havde været et blik i hans øine, som pinte hende længe efter. Han havde været ganske som før, og der var intet bittert eller bebreidende hverken i hans ord eller maade — men der var noget andet, og hun likte ikke at tænke paa det. Hun lod sin fortælling til Sæmund om mødet falde sliq, at han lo og gjønedede med hende om den uheldige frier.

I forsamlingen havde de det travelt — der skulde arrangeres en kolos af et saakaldt marked til indtægt for nogle nødlidende mennesker, der havde mistet alt i en stor brand i en af byens udkanter. Alle unge kræfter skulde virke med, malere, forfattere, arkitekter, skuespillere, og det hele skulde blive noget enestaaende. Sagfører Jensen var en af hovedhjørnestenene paa grund af sin administrative dygtighed, og Jens Sand bevægede sig som i sit element blandt alle de af idéer og forslag propfulde mennesker. Han kunde ikke tilgive Sæmund, at han bent ud negtede enhver assistance, og en aften han fulgte Ragna hjem, gik han ind paa hende for at faa vide, hvad Sæmund skrev — det var saa uligt Tilje dette at stænge sig saa rent bort — han pleiede aldrig at gjøre det.

«Han gjør vel noget forsvarlig godt noget nu, fru Ragna, noget, som kan give vor retning et dugeligt stød fremover — hé?»

«Min herre, der hænder i verden de aller utroligste ting, blandt andet, at jeg tier, fordi taushed er guld.» Hun pressede læberne sammen, saa de blev ganske hvide.

«Kan De ikke vise velgjørenhed — lade

rulle, — en eneste liden blank dukat i fattigmands haand?» Han smilte og strakte sin fint behandskede haand frem. Hun rystede bare paa hovedet med latter i øinene — det var jo netop det vidunderlige dette, at ude blandt alle mennesker var hun den eneste, som vidste, hvad hans tanker var fyldt af, var hun den eneste, der havde lovlig vei til ham, og naar hun sad blandt fremmede og snakkede med og lo, saa var hendes tanker inderst inde hele tiden hos ham, og bevidstheden om, at hun hørte ham til og altid kom tilbage til ham, gav hendes ord flugt og hendes øine glans. —

*

Det var ikke første gang hun gik til Karen Verner i hendes hjem, men hun blev lige smertelig overrasket hver gang, naar madlugten fra entréen strømmede mod hende. Altid madlugt — selv ind i Karens udluftede, friske værelse trængte den sig halsstarrig.

Fru Verner holdt pension, men personalet i stue og køkken skiftede lige ofte, for maden smagte ikke bedre end den lug-

tede, og fru Verner svirrede nervøst med sit lille tufsede hoved og kunde ikke begribe, hvoraf det kom. Om feilen laa hos kjøbmændene eller hos den nye pige — hos hende kunde det da ikke være, for hun gjorde ret sit yderste; — sveden perlede paa den rynkede pande, hvergang en af «husmenneskerne» kom og sagde op. Hun var fra Nordland, — og da Ragna ringede, lukkede hun selv op.

Karen, jo, hun skulde straks, — hun næsten sprang ind gjennem den huleagtig mørke gang, saa den strikkede krave, hun bar over skuldrene, flaksede, og kappen kom paa skjæve, — vendte saa med eit saa braadt, at kraven blev hængende i en dørlaas. Vilde ikke fru Tilje gaa ind i stuen saa længe, — hun troede ikke, hr. Møller — — — Men da det viste sig, at hr. Møller alligevel var i stuen — uden snip, iført tøfler og slobrok, blev fru Verner saa bestyrtet, at hun slog døren i lige for næsen paa Ragna, der skulde til at skride ind — og undgik gjorde hun alligevel ikke den blide forbandelse fra hr. Møllers gyngestol.

«Aak, aak, De faar nok gaa lige ind til Karen, stakar — han er ret et leiels, Møller,

men kontant ser De, aak, kontant.» Hun ledede Ragna gennem halvmørket frem til Karens dør og forsvandt lydløst, da Karen aabnede.

«Nei, er det fruen!» Hun drog hende ind med begge hænder. «Her ser rodet ud, men — Knut gik netop.» Hun glattede sig smilende over haaret og tog op en sofa-pude, som laa paa gulvet. «Og saa har jeg travelt med Karls stykke til markedet, — jeg skriver ud rollerne for ham.»

Ragna satte sig — der var noget ubeskrivelig hyggeligt over dette lille, trange værelse, hvis vægge var dækkede af Karens egne kultegninger, — flot rablede skitser. Hun fuskede i kunsten, havde lært lidt, men «taget sig til» det meste, og tjente til jul ved julekort, som ikke stod for kritik, men som bragte halvkroner i kassen.

«Glæder du dig til markedet, Karen?»

«Jamen gjør jeg, — jeg vil forsøge at faa rolle i et af stykkerne, — og saa vil jeg spille, saa Knut skal faa strække armene efter mig — heifallera,» hun lo muntert. «Det er saa morsomt, naar det bare hænder noget, synes du ikke, noget, en kan snakke ivrig om og være med paa.»

Ragna saa paa hende og blev smittet af den livsglæde, der lyste ud af hvert træk i det uregelmæssige ansigt og fra de klare blaa øine.

«Jeg tror jamen, jeg vil være med ogsaa — naar bare ikke mor kom midt op i det,» lagde hun grundende til.

«Hvad gjør det da — det vil more din mor, slig som hun er — jeg synes, jeg kjen-der hende alt.»

«Ja, kanske — men mor er alvorlig, ser du — slaar ikke af paa fordringerne, ikke en tomme, — og det blir naturligvis meget gjøn og — leven ved denne tilstelningen?»

«Jeg mener, du er ræd mor din, jeg?»

Karen tog og rystede Ragna ved begge skuldrene, men slap hende pludselig og gav sig til at ordne paa bordet, idet hun slog et par bøger haardt sammen. «Gud give jeg kunde si, jeg var ræd mama — om bare et øieblik i mit liv.»

«Jeg synes synd paa hende, jeg, Karen.»

«Synes du, — ja, det er det kanske ogsaa, — men hun er saa masete, at det er ikke til at holde ud, — og saa kan hun ingenting og ved ingenting — vi er gaaet træt af at forklare hende hvorfor og hvorfor om alting — nu de sidste aarene, hun plud-

selig har faat interesse for os ungerne. Hun har ligget og karet med disse evindelige hussorgerne sine bestandig da, ser du — de er store som bjerge i hendes øine — og imens har vi seilet vor egen sjø, og nu er hun agterud.»

«Du snakker, som om du var ligeglad.»

«Det er jeg igrunden ogsaa — ved du, naar det lille magre mennesket kommer og siger, at hun er min mor, saa synes jeg imellem synd paa hende — men noget andet føler jeg ikke ved det; — hun aner jo ikke, hvad der bor i mig af godt og ondt. Nei, Ragna, vi er ikke i slegt med andre end dem, vi har aand sammen med, og da har jeg baade mor og far — i en eneste!»

Der blev en liden pause.

«Det er mangen gang underligt at sammenligne, Karen, din mor og min mor. Ensomme sjæle er de begge to, vel, forliste i egteskab, som en sier, tror du ikke? Ja, for du ved, du har fortalt mig —» lagde hun til, et øieblik ængstelig, at hun havde været indiskret.

«Om mama ja, — mama lod sig bruge og siden slænge som en vaat — hun.»

«Ja, hun bøiede sig dér mor steilede altsaa — men begge to gik igrunden under.»

«Nei, det mener du da ikke, om din mor! Det staar netop saa stort for mig det at ha kraft til at bygge vern for sig i egteskabet, som hun har gjort det. Aa, Ragna, er ikke et forhold i kjærlighed udenfor prest og vielse tusend gange helligere end et egteskab, hvor to daglig æreskjænder sin egen stolthed og sin egen finfølelse ved at leve sammen, endda de ikke føler det for hverandre, som lyser samlivet i hævd. Det er hor, det.»

«Ja, jeg har saa mangen gang tænkt paa det, — men jeg ved ikke rigtig — tror du aldrig, at hvad der ikke er fra begyndelsen i et slikt forhold, det kan komme?»

«Tror det? Nei, da troede jeg ikke, som jeg gjør, af hele min sjæl paa den gundefødte kjærligheden!»

«Den, ja den tror jeg ogsaa,» Ragnas øine lyste og hun reiste sig, «men den er bare given os faa, ser du,» hun tog og svang venindens haand, «dig og mig og nogle faa, faa til.»

I det samme lød et vældigt rammel inde fra sideværelset, hvorfra de hele tiden havde hørt snak, — fulgt af en skraldende latter-salve, og derpaa Karl Verners høie stemme:

«Forsyne mig, sparkede hun ikke vel saa høit.»

«Det er Karl og hans venner — det er vel om den nye balletdamen paa Tivoli igjen.» Karens ansigt var blevet roligt og hun skruede lampen ned. «Kom, saa gaar vi — kanske træffer vi nogle af de andre nede paa Grand.»

I entréen aabenbarede atter fru Verner sig: «Kjære dig, Karen, ta' paa dig vesten under kapen, — hørte du ikke om fru Pettersens søster, som fik lungebetændels' — eller var det vand — — nei, det var vist betændels'» — den lille dame tog sig til hodet og smilte usikkert til Ragna. «Det er blevet saa daarlig med hukommelsen, det sidste, De — men hu' er saa slem med det, Karen, hu' kan ikke være forsegtig — kjære dig, Karen, tag vesten,» hun tog en brun uldvest ned fra en af knaggerne. Karen knappede sine hansker uden at se paa moren.

«Er Betta hjemme?»

«Nei, det var en fyr her netop og hentede hende ud — han hedte vist, — ja var det ikke — nei, jeg glemmer dem, alle disse navnene,» undskyldende til Ragna, «det er saa mange af dem.»

«Adjø da, mama!»

«Kjære, kan du ikke ta' vesten, Karen,»
 hun fulgte efter dem med plagget i haanden
 ud paa trappen, «at du ret kan være saa
 trollete, barn — — — — —.»

*

Det hvirvlede sig op og hobede sig sammen saa mange glæder og fornøielser, at Ragna ikke vidste hverken dag eller dato — bare, at det store «marked» snart skulde gaa af stabelen. — Der var theateraftner, souperer i logen, glæde paa varietéerne — men brændpunktet blev markedet med sine tableauer og smaa enaktsstykker og boder og arrangements. Der piblede ud unge piger fra pensioner og borgerlige familier, alle vilde de være med og de fleste fik det —, dragter skulde de have til boderne og roller i enaktsstykkerne, og Ragna, som stod den udfarende magts ihændehavere saa nær, var inde i det hele og blev kjendt med nye mennesker hver dag.

Sæmund havde grundlinjerne i sin bog færdige og tog det mageligere med arbeidet,

var med paa glæderne og hentede Ragna om aftenen nede i lokalet, hvor prøverne til markedets forskjellige nummere holdtes. Ragna skulde staa i et stort tableau, der arrangeredes af en ung, lovende maler — hun havde først ikke villet, hun likte ikke tanken paa alle de fremmede øine; men da Sæmund ivrede for, at hun skulde, og da den unge maler med beundrende øine havde erklæret, at netop hun vilde give billedet den rette farve, den egne charme, der maatte til — «for ikke at nævne øiemedet, fru Tilje, de stakkels forbrændte mennesker, de arme nøgne børn» — havde hun seet paa ham, ikke vis paa, om hun skulde le eller blive sint. «Netop, netop det udtryk, om jeg maa be', frue» — og saa havde hun «bundet» sig.

Efter hver prøve var der lag for den udfarende magt og dens intimere venner, champagnen og glæden skummede, og faldt der megen letsindig spøg, og maatte en og anden hjælpes hjem udpaa natten, saa lo Ragna det bort sammen med Sæmund og glemte det — for livsglæden maa jo ha' lov imellem til at gaa lidt over stregene.

Der gled ikke længer det stillfærdige tog af tyste lykketanker uden navn gjennem

hendes sind — nu bruste og stormede det derinde i en jubel, hun ikke før havde kjendt, — en jubel, der fik sin styrke fra mænds blanke, begeistrede øine og mænds ufordulgt beundrende ord. Hun følte en glæde risle gennem sig, og den fandt ikke sit udløb i de stille timer og de hviskede ord — den blev til blik, der ikke vidste, hvad de selv sagde, til ord, der havde en ny mening bag den virkelige — og til cancantrin over soveværelsegulvet, naar hun klædte sig af om aftenen.

Men det tog paa.

Midt mens markedet var i hvirvlende gang, kom fru Stenersen til byen. Det var en knitrende kold februar dag. Ragna frøs, saa hun maatte springe op og ned paa peronen, mens hun ventede paa toget. Hun ønskede, hun ikke havde følt sig saa tung i hodet nu, moren skulde komme — det var, som om hun ikke levede uden om aftenen, i menneskemyldret, lampelyset og al latteren. Sæmund var med hende, han frøs ogsaa, næsen stak rød ud af den opslaaede frakkekrave.

«Det er fælt, en burde ikke vise sig i dagslys paa denne tid af aaret — en

blir saa mislig behandlet af gamle mutter Norge.»

«Nei, jeg føler mig ynkelig, Sæmund. Herregud, naar jeg tænker paa alle turene mine i kulde og snefok hjemme, — det er over hundrede aar siden.»

«Ja, da virkede du endnu ikke i dit kald, ser du,» han saa paa hende og bemærkede for første gang, at hun var bleg; «bare ikke frumor kommer til at synes, du ser daarlig ud;» han tog af sig vanterne og gned hende paa begge kinder. Blodet skjød varmt op i hende. Hun fik lyst til at slaa armene om halsen hans for maaden, han gjorde det paa, og for øinene, han saa paa hende med — lidt bekymret kjærlige.

«Sæmund, vi faar gaa hid ned paa stationen oftere — vi er saa deilig alene her.»

Jo, fru Stenersen] syntes, Ragna var blevet bleg og forandret i det hele, men da hun havde snakket med hende lidt, seet hende sammen med Sæmund, hørt hende fortælle, forstod hun, hvilket rigt liv hun førte, og hvor frigjort og udviklet hun var blevet. — Men at hun stod i tableau, kunde hun ikke tilgive hende rigtig, og hun var ikke at formaa til at gaa ned paa markedet

og se paa hende. «Du lille udstillingsdukke,» havde hun sagt, og taget Ragna ind til sig i det haarde, knugende tag, hun saa vel kjendte, og som nu næsten bragte graaden i halsen. — Det var hende virkelig en trøst den aften at tænke paa de fattige menneskerne, som skulde faa pengene. — — — — —

Hun vilde, at moren skulde se «veninderne», og derfor havde hun en liden frokost en formiddag, et par dage efter at markedet var slut. Hun var saa stolt af sin vakre mor, havde været sammen med hende disse dagene hver time, hun kunde, hos onkel Mortens og hos kjedelige gamle slegtninge, og hun og Sæmund havde ogsaa haft hende med i thetret og frydet sig over den intense glæde, hvormed fru Stenersen tog med alle sanser, hvad hun saa og hørte. Ragna syntes, der var noget saa ophøiet rent over moren, og uden at hun selv vidste af det, mistede hun i hendes selskab meget af sin nye «jargon» og kastede ubevidst et ideelt skjær over alt, hun fortalte om sit liv og sine venner.

Der var dækket bord, fru Stenersen havde bragt med store røde og gule chrysan-

themums, og det saa festlig ud i den lille stue. Sæmund havde været med at ordne, havde leet og holdt leven og bedaaret sin frumor fuldkommen, men nu havde han absenteret sig.

«Jeg kan ikke tænke mig noget saa oplivende at være sammen med som din Sæmund, Ragna,» sagde fru Stenersen, da døren lukkede sig efter ham, «jeg synes næsten, jeg blir ung sammen med ham.»

«Ja er det ikke sandt, mor, er der vel nogen som ham? og saa det, at man føler den rige understrøm af kraft og evner i alt det han siger, enten spøg eller alvor — synes du ikke, mor?»

«Jo,» fru Stenersen lo, «jeg har nu næsten ikke seet ham helt alvorlig — jeg skulde gjerne se ham arbeide.»

«Det skulde du — aa, du skulde læse bogen hans, mor. Den blir tyk, ser du, — den blir ulig det, han før har gjort igrunnen, meget finere, meget mer levende, synes jeg. Du skulde» — — hun stoppede og gjemte ansigtet som i gamle dage mod morens skulder; «jeg har jo ikke lov at sige noget, men jeg tror saavist, han har gjort et stort skridt frem nu, Sæmund — mod det,

du ved, han skal bli, mor,» hun slog ud med begge armene som for at vise, hvor stor. —

De var kommet allesammen undtagen Gitta Jensen, sad rundt bordet, spiste potteier, drak sherry og snakkede livlig. Ragna havde faaet placeret Karen Verner ved moren, men Karen var usedvanlig stille. Saa var Karoline Lessin der, et par unge fruer med livlige gebærder og stort haar, Karen Verners yngre søster Betta, den unge malers frue, samt en høi pige, som Ragna havde sluttet sig til paa markedet, nærmest fordi hun syntes synd paa hende. Hun var forlovet med en arkitekt, var meget bleg og havde arbejdspose med. Fru Anna Brun Stenersen havde let for at snakke med dem alle — hun smilte ved tanken paa hvor meget lettere end med «byens» damer hjemme; men hun var lydhør for jargonen og følte, hvor uendelig meget ældre hun var end alle disse røde og hvide smilende ansigter.

«Læser De virkelig alt, som kommer ud, frue?» spurgte Karoline Lessin interesseret.

«Ikke alt, nei, men det meste, og det af det meste, som jeg synes gir mig noget, det gjemmer jeg vel og husker længe, kan De tro.»

«Ja, det har De tid til, som bor i en liden by,» sagde en af de unge fruer, — «jeg læser sandelig hver smit og smule, men det er jo simpelthen uoverkommeligt at huske noget af det herinde, hvor det er saa meget!»

«Nei, vel er vi gale, men ikke saa gale,» tog Karen i, «Haugtussa kan jeg da udenad, og mere til er det, som en aldrig glemmer.»

«Ja, bøger som staar for sig selv, — rager høit op» — sagde fru Stenersen grundende — «men saa mange er det ikke af dem.»

Den unge malerfrue bøiede sig over til den blege frøken: «For eksempel livets bog — den eneste, jeg læser i.»

De andre hørte det og lo. Men den blege frøken kunde næsten ikke faa tid at læse i den heller, for hun skulde gifte sig, og havde svagt bryst, og nu havde hun knuder i den høire haand af alle de ting, hun selv havde skaaret ud. Haanden vistes frem.

«Hvor meget blir det, dere gifter dere paa?» spurgte Karen Verner.

«Paa 1600 sikkert, og saa ved du, en arkitekt faar uventet —»

«Ja, havde jeg saasandt 1600,» Karen saa paa Ragna.

«Pyt, Karen, du greier dig nok,» der var noget i Karens øine, som bad om opmuntring, syntes hun.

«Kan De ikke male et billede,» sagde den unge malerfrue, «en grøn klat til marken, en rød til koen — himlen sees ikke. 300 kroner mindst,» hun slog flot ud med haanden.

«Er det da saa vanskeligt for en kvinde at tjene penge herinde?» fru Stenersen bøiede sig frem.

«Vanskeligt,» brød Karoline Lessin og frøken Betta ud i munden paa hverandre, men den sidste tog ordet saa fori, at Karoline, som var mer eftertrykkelig, blev bragt til taushed. Og saa strømmede det fra en indigneret pigesjæl: Hun vilde saa gjerne tjene penge, — ja, som hun vilde leve — og nu havde hun staat paa expectance-liste paa telefonen i over et aar og omsider faat lønnet arbejde — 30 kroner, for 30 kroner ørene fulde af sinte skjænd og utaalmodige mennesker, for 30 kroner, saa hun maatte kaste op af anstren-gelse imellem, for 30 kroner. Hun mistede pusten, og Karoline Lessin tonede i:

«Holder ikke fru en kvindebladet? Der kan De læse Dem til, hvordan vi lønnes, vi kvinder, hvad arbeide vi yder for den usle — — —»

I det samme blev døren revet op, og fru Gitta kom ind med en for hende usedvanlig fart. I rød dragt med den høirøde hat og de halvlukkede øine gjorde hun et besynderligt indtryk paa fru Stenersen.

«Giv mig et glas sherry, vil du,» sagde hun til Ragna efter til hendes forbauselse at have kysset hende, «jeg har en skandale at berette.» Fru Stenersen syntes, det glimtede lystig under øienlaagene.

«Næsten alle pengene, som er kommet ind paa markedet, er opbrugte, — de brændende faar ingenting;» hun løftede sløret, tog sherryglasset og drak. Gik saa midt i udbruddene hen til fru Stenersen, hilste, bad om undskyldning, at hun ikke havde gjort det med det samme.

«Jeg haaber, De trives her i byen, De kan tro, Deres datter gjør lykke.»

«Er du gal, det er ikke sandt» — Ragna lagde haanden paa fru Gittas skulder.

«Kjære, er det saa rart, tænk al den deilige moroen vi har havt!»

Karen Verner lagde sig tilbage i stolen og lo: «Ja, jeg maa le, — se ikke saa rasende paa mig, Ragna! — alle tusendkronerne flydt bort i champagne. Jeg er sandelig glad, jeg har været med!»

Den lille malerfrue var sprunget op, spredte nu ud skjørterne med begge hænder og gjorde nogle pas: «Ack, hvad vårt liv är elendigt, fins någon fröid paa vår jordiska ståt!» Aa gud, hvor sinte de blir, alle de gamle,» jublede hun, «saan skal de ha det, er vi ikke nødlidende vi med, kanske — —»

«Jeg siger, det er dødelig skam,» brød Ragna ud, men fru Gitta trak sine hansker af:

«Lad mig faa noget at spise — Jensen vilde ikke ha mig med paa logen, han vilde drikke sig fuld, sa han.» Hun smilte venlig til fru Stenersen og tog sin hat af.

*

Det var en vinterdag med bidende nordenvinde, blaafrossen himmel og gader, hvor man maatte redde sig fra issvul til issvul over sorte søledyb.

Sæmund Tilje havde skrevet det sidste bogstav i sit manuskript, sat en tyk tankestreg efter som et befrielsens suk, faret sig gennem haaret med begge hænder, svinget Ragna rundt, veltet en stol, kysset hende og sagt: «Iaften vil jeg læse det for dem.»

«Vil du, Sæmund, alt iaften?»

«Jamen vil jeg, har jeg lovet det, skal jeg holde det; jeg faar yde lidt til tak for, at jeg undgik den markedshistorien. Bedst at slippe dem til, mens jeg har dampen oppe.»

Ragnas hjerte bankede imellem saa fort, at det sad som i halsen, imellem saa ukjendelig, at det blev som borte, mens hun gik og ordnede til de skulde komme. Sæmund var faret afsted en tur med syvmilsstøvler for rigtig at lade nordenvinden blaase blækket af sig. — Hun forstod ikke, hvorfor hun syntes, det var saa forfærdeligt, at Sæmund skulde læse noget af sin bog høit for Jens Sand, Landevold Berge og Jensen. Men hun havde rene fødselsveer for bogen, og sendte et bud til Karen Verner, om ikke hun ogsaa kunde komme. —

Fru Stenersen var reist, og det var, som om hendes besøg var blevet lidt af en skuf-

felse tilslut. Hun vidste ikke, hvoraf det kom, Ragna, men det var ligesom moren havde efterladt en nagende uro over et eller andet indi hende, gjort hende nervøs. Fru Stenersen havde ikke været begeistret over vennerne, — men det var jo saa uheldigt, at markedsskandalen netop skulde komme i de dage — og med Gitta Jensen, som jo Ragna selv heller ikke kunde fordrage.

«Sæmunds mandsside er vel adskillig lødigere end kvindesiden, tænker jeg,» havde moren spøgende sagt, «og du har vel dine venner vel saa meget blandt dem som blandt damerne?» Det kunde ikke Ragna sige, hun havde; — men skjønt morens kritik ikke faldt skarpere, følte hun sig saar. Saa havde fru Stenersen truffet samtidige, hvoraf et par var ivrig interesserede i arbeiderspørgsmaalene og sedelighedssagen, og hun havde et par gange antydnet for Ragna, at hun syntes, der var alvorligt felt for arbeide for alle, som virkelig vilde. — Sæmund havde som vanlig spøgt det bort, sagt til Ragna, at alle kunde ikke tage livet saa forbandet høitidelig, og hvisket til hende, om hun ikke troede, hun gjorde tusend gange freds- og sedelighedsarbeide ved at være, hvad

hun var for ham? Det var ogsaa den tanke, som lagde sig blød og varmende om al uro og alle tvil, — at hun var alt i ham og for ham og med ham.

Og nu skulde han bringe frem deres førstefødte for fremmede øine. Hun fik pludselig lyst til at bede Gud, som hun aldrig bad til, at det maatte gaa godt, men skammede sig og tog «Røde blomster» frem for at læse i den og sammenligne i tankerne med den nye. De var saa vidt forskellige. — — —

Karen kom, men var rødøiet, som havde hun grædt, og hun havde ogsaa hodepine. De blev siddende tause begge to og blade i bøgerne paa bordet. Sand kom, — fin i hvidt slips og bonjour, med en rose, — «vinterens sidste» — i silkepapir til fru Ragnarok. — Jensen kom, lidt forranglet, men mer snakkende end nogensinde nu, han formelig havde faaet martyrglorie for hvad han havde maattet døie i aviserne; — med ham Landevold Berge, næsten bredere og større end før, syntes Ragna, og med de lyse øine hurtig over alt andet hen til Karen, som rakte ham begge hænder. Sidst kom Sæmund selv, rød og med søleskvæt helt op paa ryggen.

Han fik lampen tændt, papirerne frem og trak en stol hen til bordet. Ragna frøs, da han slog om det første blad. Han læste i begyndelsen monotont, men siden mer afbrudt, rettende sig selv af og til, og der hørtes ingen anden lyd end hans stemme i det lille værelse. Ragnas øine fulgte som i havsnød udtrykkene i de forskellige ansigter; — mest speidede hun efter veirtegn hos Jens Sand, men der var blikstille over hans magre profil. Han sad og tørrede sin lorgnet, holdt den op mod lyset og gned igjen. — —

Sæmund var færdig med bogens første afsnit, — fulde to timer havde det varet, og han havde læst fort. Han reiste sig, vendte stolen med ryggen frem og satte sig skrævs over den.

«Nu tænker jeg, dere har tæften af den. Ordet er frit,» sagde han og tørrede sig over panden med lommeetørklædet uden at se paa Ragna.

Der var ganske stille. — Sand satte langsomt lorgnetten paa, gik hen og skruede lampen lidt ned.

«Det er jo ikke saa godt, Tilje, saadan paa staaende flekken at gjøre sig op en

mening. Det er jo was ganz neues, du der byder paa. — Lar du det udvikle sig derhen, at det blir egteskab?»

Sæmund svarede ikke, men sad som hensunken i tanker, og Ragna lagde merke til, at al farve var borte fra hans ansigt. —

«Du har anlagt en ny stil. Jeg sier, du har ikke din gamle stil,» sagde Jensen, men lagde hurtig til: «man kan jo lettelig begribe, det har sin interesse at affjage nye felter, jeg sier —»

«Det er ikke derfor sagt, det er» — Sand havde ordene «det heldigste» paa læben, men da han i det samme saa hen paa Ragna, stoppede han og tog lorgnetten af.

Hun sad op og ned, ganske stiv, og hele hendes ansigt bar præg af indigneret forbauselse. Hun merkede, at Sand brød af for hendes skyld, hun forsøgte at smile, men da hun vilde sige et par ligegyldige ord for at vise, at hun var ganske rolig, svigtede stemmen hende.

«Jeg tænker, vi gaar ned paa Grand og tar os en seidel, saa kan vi snakke om boken,» sagde Landevold Berge, og Sæmund følte en pludselig lyst til at trykke hans haand.

«Gaar du ikke med, Tilje?»

«Nei, jeg tænker, dere gjør det bedst alene — jeg er desuden lidt træt.» Der var en klang af ironi i hans stemme, og Ragna saa, at han koldsvedede.

Karen Verner tog hende om halsen: «Jeg gaar med dem — jeg kommer snart til dig en dag — jeg har noget at fortælle dig,» hun følte en vaad, varm kind mod sin — Karen syntes vel aldrig synd paa hende?

«Ja, gjør det, kjære, saa skal vi finde paa noget leven, lurveleven, vil du.» Hun lo høit.

Sæmund fulgte dem ud i gangen. Da han kom ind igjen, slog han døren efter sig.

«Ved du, hvad han sa, Jens Sand? Du har la't alle sanserne dine holde bryllup, gut, sa han. Hvad synes du?»

Ragna blev med ett ganske rolig. «Det synes jeg var stygt sagt.» Hun gik hen til ham og vilde tage hans haand, men han begyndte at gaa voldsomt op og ned uden at ænse hende.

«Jeg min tosk, jeg min fordømte idiot,» brød han pludselig ud, «havde jeg bare ventet til imorgen, havde jeg bare ventet!»

Ragna støttede sig med begge hænder

mod bordet: «Mener du, at det, du har skrevet, ikke dur, Sæmund?»

«Jagu mener jeg det, — ser det saa klart — ved det, som om hele Norges land havde skreget det til mig.»

Ragna smilte, men læberne skalv: «Hele Norges land, — det vil si' de tre fyrene, som sad her iaften, og som forresten ikke sa' —»

«Nei, nei, det er ikke dem, hører du, jeg merkede det, merkede det, mens jeg sad der og læste. Det dur ikke.» Han formelig stønnede. «Det er sukkervand, det er skvip, sligt som alle nygifte kan fortælle, som hundreder kan skrive om og bedre, — det er ikke kunst — ikke arbeide.»

«Ikke arbeide?» gjentog hun — hun tænkte paa alle de timer, han havde siddet der ved bordet og skrevet og skrevet.

«Arbeide? Hvad har jeg arbeidet, med stilen, med situationerne? Ingenting, vennen min. Bare skrevet ned, hvad jeg selv var fuld af, min egen forelskelse, min egen —»

«Ti stille,» hun gik hen til ham, «du faar ikke si' det, det er ikke sandt. Skulde det være daarligt, det bedste i dig har inspireret, Sæmund. — Aldrig i verden.» —

Hun satte sig og trak ham ned til sig, saa han tilslut laa paa knæ ved siden af hende med hodet i hendes fang. Da sneg der sig en velgjørende træthed over ham, mens hun strøg ham over haaret: gudskelov, der var jo ingen skade skeet — det var jo ikke for sent endnu. Han, dekadenten par excellence, — han smilte næsten, der han laa. Men i Ragna bruste det, alle de smaa tvil stak hoderne op, alle tanker, hun ikke havde villet tænke, kom og skyllede over den bløde, varme forvisning, at hun var alt i ham og for ham og med ham, — ham, som laa der fortvilet over sit nederlag.

*

Der var sprunget en klingrende brist indi hende, og ud af den sivede hendes tros blindhed og hendes tillids urokkelighed. Hun syntes med en gang, at hun havde levet disse maanederne i taage og drøm, at hun havde gaaet gennem fester og lystighed uden rigtig at sanse, at hun levede med, — bare med den eneste ene tanke, at Sæmund

arbejdede paa et stort verk, som skulde bringe hans navn vidt, vidt ud over verden. Selve verket, som hun læste under hans øine, eftersom det blev til, at dets indhold var andet end genialt, havde aldrig faldt hende ind. Hun læste det i feber og dømte det i feber, og den aften, Sæmund læste det høit for vennerne, hørte hun omtrent ikke, hvad han læste, i sin brændende iver for at se det indtryk, denne bog om ren, sand kjærlighed gjorde.

Nu havde bjerget aabnet sig og sluppet hende. —

Hun og Sæmund havde snakket sammen i timevis og for første gang i sit liv, syntes hun. Hun havde tryglet ham om at udgive bogen som den var, hun vidste, den vilde finde sin kreds; men han var bestemt, — som den, der mener at have undgaaet en truende fare og ikke vil vende tilbage did, hvor faren fremdeles lurar. Han havde forklaret hende hele sit princip som forfatter, det maal, han styrede mod, og som han nu selv ikke kunde fatte, at han kunde svigte: at lære menneskerne at elske og forstaa kunsten for kunstens egen skyld, at udarbejde et sprog og en form, som i sig selv var

eiendommelig komposition, at udarbejde denne stil med de mindste midler, den enkleste handling og alligevel faa handlingen til at virke som en eneste sterk og gribende tone. — Han havde taget sit manuskript, læst for hende af det og sønderlemmet det, stykke for stykke med en kritik saa bidende, som om det var en fremmeds arbeide, han havde mellem hænder.

Hun forsøgte at protestere, men følte selv, at det hun sagde, var svagt, fordi hun, eftersom hun hørte paa ham, grebes af en kold isnende fortvilelse, og et spørgsmaal, hun forgjæves skjøv tilbage og ikke vilde høre, arbeidede indi hende: Er han ikke det, jeg troede — er han ikke over alle de andre?

«Skjønner du ikke det, Ragna — at jeg og de, som mener som jeg, har grundlagt en stil, en skriveart, havde jeg nær sagt, som er vor stolthed, som vi vil bære frem og raabe ud over landet, som skal præge vor tid og gjøre den eiendommelig langt ud over vore aar?»

Hun skjønte det ikke, hun gjemte ansigtet i sine hænder, og hendes øine brændte. Sæmund følte sig ulykkelig, men var ialfald paa det rene med sig selv.

Helt sikker, uryggelig blev han efter en tur med Jens Sand, en lang tur op gennem Østre Aker i martssol og søle. Det var, som Sand havde sagt: ikke noget at tage sig nær af.

«Det er ikke dit talent, som har svigtet dig, men du, som har svigtet det. Det er saare let begribeligt, — jeg kom ind under magneten julaften, jeg med. Kvinder som fru Ragna — de drager frem i os meget godt, bløde, barnlige stemninger. Men de er for gode, om du vil, for enkelt sammensatte, de appellerer ikke rigtig til det eiendommelige i os, de virker ikke paa vort talent, vor ærgjerrighed. De pirrer ikke, kort sagt, — de dæmper og jævner ud. Og det jævne, det dæmpede, det er ikke, hvad tiden vil, Sæmund; det er godt, saare godt at leve paa; men skrive om — dur ikke, gamle gut.» —

Uden at han selv vidste det, lagde der sig i hans sind en skygge af bitterhed mod Ragna, hvis mangel paa kritik havde haft del i, at han maatte lide denne ydmygelse overfor vennerne. —

En dag hun sad og skrev hjem til fru Stenersen, tyggede i penneskaftet og ikke vidste, hvordan hun skulde faa sagt moren,

at Sæmunds bog alligevel ikke kom ud, hørte hun, at han begyndte at rumstere i kufferten inde i soveværelset. Hun troede, han sov, — han var kommet træt hjem efter at have været nede i den avis' redaktionskontor, han sendte sine artikler til, med et lidet causerie om vaaren. —

Der stod en zwibel borte i vinduet og duftede bedøvende i solskinnet, som svømmede varmt om den. Ragnas øine gled fra den til gardinerne, — hvor de var simple med sin gule farve, som vilde de være andet, end de var — godtkjøbsgardiner, — og sofaen ved væggen, hvor den var nedsiddet — af fremmede mennesker, hun aldrig havde seet! — —

Hvordan skulde hun faa sammen brevet til moren — nogenlunde?

Sæmund kom ind med papirer i haanden:

«Du Ragna, jeg kan ikke finde dem, digtene, du ved, fra de første maanederne, — vil du sige mig, hvor de ligger; dem fra forlovelsestiden ogsaa, er du snil.»

Hun bare saa paa ham, — han lagde papirerne fra sig og rettede paa snippen.

«Ser du, noget maa jeg jo ud med nu

— jeg har tat frem disse for at se dem igjennem; det er vers fra Rom og fra endnu tidligere, som jeg aldrig har udgivet, og disse sammen med dem til dig, — naar jeg pole-
rer dem over — kan udgjøre en noksaa fyl-
dig liden samling, — kalde den erotik eller
noget sligt.»

Hun reiste sig og saa paa ham. «Aldrig, Sæmund,» sagde hun; — i det samme hørte hun farens røst i sin egen stemme, hun saa pludselig for sig scenen derhjemme — saa levende, saa tydelig, som kastede hendes egne ords bævende indignation refleks tilbage paa det ligelydende: Aldrig, Ragna. Knærne næsten svigtede hende, og hun maatte sætte sig.

«Vær ikke urimelig, ven min, det er et simpelt pengespørgsmaal. Vi trænger mynt, hvis vi ikke skal tage de sidste tusend i banken.»

«Det er ikke muligt, Sæmund, at de er slut!»

«Du maa vel forstaa, at det er muligt, — du har da hjulpet til at trille dem af-
gaarde selv, Ragna, det er sgu ikke bare mig — her jeg har siddet og sølet tiden bort med den — noksagte boka.» Han forsøgte at

beherske sig, men han syntes, verden gik ham fan saa paatvers.

«Er det et eller andet af smaadigtene, du synes er dig særlig kjært — eller særlig intimt, — saa naturligvis . . .»

«Det er de jo alle, Sæmund,» hun skalv i stemmen og saa ikke op.

« . . . kan du beholde det, kan du begribe. Du har giftet dig med en offentlig mand, lille pige,» han saa, at hendes haand, som laa paa bordet, skalv — «jeg skylder mig selv og det publikum, jeg har, at fremlægge alle aktstykker, ser du, ellers kunde der bli huller —»

«Ja men du tænkte da aldrig paa at udgive dem — før,» graaden hikstede i hendes stemme.

«Jo — ikke netop saa snart — men omstændighederne, ja, det ved du jo selv, Ragna.» —

Hun rakte haanden ud, tog det øverste af de løse ark, Sæmund havde lagt fra sig, læste:

Skjælvende, længselsfyldt luft,
 skumring, som sagtelig siger
 ned gennem blomster og duft —
 dagslys, som viger og viger —
 — — — — Nærmere, endnu lidt nærmere!

Skvulpende, sukkende vand,
 og ellers forventningsfuldt tyst.
 Brænder i levende brand
 dit lysende, bleghvide bryst? — —
 — — — — Nærmere, endnu lidt nærmere!

Rom i Juli.

Hun kastede papiret bortover bordet, lagde hodet ned paa armene, og graaden rykkede og sled i hendes skuldre og hele legeme.

Han blev ærgerlig, sint, krænket.

«Jeg skjønner mig ikke paa dig, Ragna, nei gu gjør jeg ei. Du, som har forstaat mig som ingen anden — med engang protesterer du vildt mod alting, blir saaret over fillerier og bagateller. Du vidste da, hvad du gik til, — du har jo været enig med mig, de tusend gange — graad ikke slig da — for» — han tog sig i det og sagde roligere: «Det, som jeg altsaa skjønner, dette minder dig om,» han lagde det løse papir bort til de øvrige, «det er jo forlængst døde og glemte ting, tilgivne ogsaa, for den sags skyld» — med et anstrøg af ironi — «og desuden, de røbes jo ikke for verden. Det er stemningerne, som har sit værd.»

Hun reiste sig:

«De ligger i det lille rum til venstre i kufferten, — nøglen har jeg,» hun famlede efter lommen.

Da vældede op i ham en varm strøm af medlidenhed med dette hovne, forgrædte ansigt, som han hidtil næsten bare havde seet under latter og kys; han slog armene om hende og næsten bar hende bort i sofaen, hviskede kjære navne til hende, mens han rasede mod vennerne, mod verden, som tvang ham ind i alt dette . . . . han stoppede sine tanker og saa maalende hen paa papirbunken paa bordet — der maatte kunne bli et anstændigt bind af bare dem. Men de andre var saa meget finere — en anden genre — —

Hun sluttete sit brev til moren om aftenen:

Sæmund sidder ligeoverfor mig og skriver — ordner nye og gamle papirer. Jeg glæder mig saa til, at du skal læse disse digtene, mor, — nogle af dem «kan» du, og de fleste har han jo skrevet til mig — aa, du kan tro, jeg har leet og

graadt og kysset ham for dem — og jeg er vis paa, de vil glæde mange. Det er min eneste trøst, — men jeg kan vel ikke vente at faa beholde hans vakreste blomster for mig selv — — — —

Digtsamlingen kom ud, fik en begejstret anmeldelse af Landevold Berge og velvillig kritik i mange blade.

Og dog vokste ikke glorien om Sæmunds hode nogen tomme i Ragnas øine. Thi bjergets magiske aander var vegne med sin evne til at kaste lys og skygge saa forvirrende, forblendende paa livet og menneskerne.

Sæmund Tilje følte sig i orden igjen med sig selv og udenverdenen, og hans digtes afsætning satte ham i let humør, saa han følte sig oplagt til «at blande sig med den profane mængde igjen», som Sand udtrykte det.

Ragna og han var atter med overalt sammen, og mange champagnekorke knaldede til deres ære. Hun klyngede sig til Sæmund som aldrig før, hendes trang til ømhed var

ligesom fordoblet — hun syntes, han var det eneste, hun havde i verden — hendes livs maal helt at gaa op i ham. Hun vogtede paa alt, hvad han sagde og gjorde, og det var angst i hendes sind for, at hun skulde gaa glip af noget, saa hun skulde komme til at staa udenfor, om bare et øieblik.

Det var kommet over hende som en visshed lidt efter lidt, at det var hende, som ikke havde duet, ikke havde forstaaet at inspirere, forstaaet at være nok for ham. Hun var for meget gaaet op i sin egen lykke, havde ikke agtet paa, om han fik næring for sine evner, vidt nok syn for sin kunst. Hun vidste ikke, at det var Sæmund, som indirekte havde givet hende dette syn paa sig selv. Hun merkede nok, at hans væsen mod hende imellem var forandret, at han let blev utaalmodig og heftig, men hun tog det som givet, at altid kunde hun ikke blive siddende tryk i sin syvende himmel, og nu vilde hun sætte alt ind paa at hjælpe ham frem, vilde hjælpe ham ved at udvikle sig selv, ved at læse kunst og om kunst og kunstnere.

Troen paa, at Sæmund var digter af Guds naade, var vegen — troen paa, at han

alligevel ved arbeide kunde drive det vidt, den var det, hun kjæmpede for.

Sæmund havde tjent penge, og da mai-veiret med sine milde luftdrag kom, fik det reiselysten til at bruse med fjærene og lette paa vingerne, selv om flugten ikke rak længer end til Kongens Kjøbenhavn — en otte dages tur havde de altid raad til, sammen med Jensens og Sand, som reiste paa lørdag. Ragna pakkede, men vidste ikke, om hun glædede sig eller gruede. Bare hun kunde like Gitta Jensen, — men hun maatte, maatte for hun maatte dele hver tanke og hver følelse med Sæmund, tilbunds; det var som om hun greb et tag i sin egen vilje og rystede den.

Hun vilde pakke itide, for ret som det var, var en strømpe hullet eller en skjorte knappeløs, og saa maatte hun sy den istand. Hun laa paa knæ foran kufferten og saa grundende paa en rød strømpehæl i opløsning, da det bankede, og straks efter gik i døren inde i stuen. Hun reiste sig hurtig, børstede sig nedover kjolen.

«Aa, er det bare dig, Karen, det er bra længe siden jeg saa dig.» Hun tog veninden i haanden og trak hende med sig bort i sofaen.

«Generer solen dig? en har ikke raad til at stænge den ude endnu, synes du vel?»

Nu først lagde hun merke til, at Karen Verner var meget bleg om læberne og meget blaa under øinene.

«Karen, er du ikke frisk?»

«Nei, ser du, Ragna,» hun havde lidt ondt for at faa ordene frem, «jeg — jeg er kommet for at sige farvel til dig, — jeg skal reise bort, — jeg har faat en plads, — nei, ikke sig noget, vil du,» hun vergede ligesom for sig med armen, «jeg vil ikke graate nemlig.» — Et sky blik havde listet sig ind i Ragnas øine. —

«Til en rædsom, ensom gaard oppe i Nordfjord skal jeg, og saa vil jeg, — saa synes jeg, at jeg skylder at sige dig sandheden, for i den sidste tid har jeg haft en følelse af, skjønner du, at jeg bedrog dig.» Hun saa hele tiden, mens hun talte, bort fra Ragna. «Jeg ved ikke — paa en maade mer dig end nogen anden, — at du er saa latterlig godtroende, Ragna,» kom det pludselig voldsomt, «jeg har været saa nær ved at sige dig det, mange gange, men saa har du været saa totalt uforstaaende, saa rent borte i en anden verden, at jeg har haft

en følelse af, at du hverken kunde høre eller se.»

Hendes ord og stemme lød som en fortvilet bebreidelse, og pludselig gik det op for Ragna, hvad der laa bag dem. Hun bare saa paa Karen, og hendes store, mørke øine udvidede sig i rædsel.

«Ja, det er forfærdeligt, tror du ikke, jeg ved det? Se ikke paa mig, hører du,» brød hun pludselig ud: «Tror du ikke, jeg ved det? Og jeg maa bære det alene — alene —» hun støttede armen og hodet mod væggen. «Ikke noget, som holder igjen paa nogen kant.»

Det blev ganske stille i værelset, Ragna sad og saa ned, — nu gled det under hende, gled, gled . . .

Om en stund begyndte Karen at gaa frem og tilbage over gulvet.

«Vi snakker saa mange store ord, og nogle af os tror, vi mener dem, om fri kærlighed og frihed og frihed, men naar saa følgerne kommer, — saa er det jo skam alligevel, — saa tør vi ikke bære dem, saa føler vi skammen helt, helt ind i hjerteroden, — og saa ligger de der, alle de blanke, tomme ordene.»

Hun foldede hænderne, og Ragna saa, at den ene sorte hanske slog en stor, graahvid spræk. Hun blev siddende og stirre paa den sprækken, ængstelig, naar Karen vendte ryggen til, at hun ikke skulde faa øie paa den igjen, og der blev som et tomt rum om hende, hvor Karens stemme lød underlig tør og alene.

«Kan jeg gaa ud paa gaden og raabe det ud kanske, at jeg skal have et barn, at jeg har lov til det, fordi han, jeg elsker, er far? Jeg kan ikke, kan ikke, fordi skammen vidner indi mig, at det er ikke ret og ikke lov og blir det aldrig i verden.»

Ragna hørte sin egen stemme spørge, stille og hverdagslig: «Kan dere ikke gifte dere?»

«Kan,» kom det haanende, «naturligvis kan vi, paa gjæld og elendighed. Kjære, jeg kan gaa til en doktor jeg, Knut foreslog det selv — bli kvit hele greia, — men jeg gjør det ikke, aldrig i verden,» stemmen slog om i skjælvende oprør, «jeg er daarlig og feig, men jeg skal vise ham, at saa daarlig, saa feig er jeg ikke. Og tror du, jeg vil hænge mig paa ham — med det, med det, jeg venter, stænge hele hans fremtid, lade ham trælle —»

Der hørtes skridt i gangen udenfor og høi plystring. Karen gik hen og tog heftig om Ragna.

«Sig, at du ikke vil tænke ondt om mig, — du ved ikke, hvor forfærdeligt det er, naar en er saa glad i et menneske, og ingenting holder igjen.»

Ragna lagde sin kolde haand paa Karens brændende kind, — det var alt, hun magtede at gjøre. Karen slap hende og var ved døren, da Sæmund kom ind.

«Nei er det Dem, Karen, det var da saare —,» men Ragna var henne ved ham, tog ham haardt i armen, og entrédøren smeldte, før han fik sagt et ord mer. Hun saa hans spørgende, forfærdede ansigt, og hun fik en pludselig trang til at gjemme sig hos ham, føle hans kind mod sin, hans arme om sig som stængsel mod alt det forfærdelige udenfor.

«Aa, Sæmund,» sagde hun og kastede sig ind til ham, — han bøiede sig over hende, saa hendes lukkede øine og brændende kinder, og uden at forstaa pressede han sine læber lidenskabelig mod hendes. Hun skjøv ham braat fra sig.

«Nei, jeg holder det ikke ud, holder det ikke ud mer.»

Hun gik mod soveværelsdøren, men det flammede op i hende, hvad hun nylig havde hørt, og hun vendte sig mod Sæmund, som usedvanlig resigneret trak sin frak af og fortsatte sin plystring ganske svagt. Blodet skyllede varmt gennem hende, og ordene kom saa hurtig og voldsomt, at han havde ondt for at følge med:

«Ved du, hvad hun fortalte mig — at hun skal ha et barn, et barn, hører du, hun, som jeg har beundret, som jeg har ønsket jeg kunde ligne, — det er saa — saa afskyeligt, — at jeg har været oppe paa det værelset, at jeg har siddet der og bare været væk i glæden over at vide, at han og hun der arbeidede aften efter aften, forat de engang kunde faa hverandre, kunde — og saa, . . . Sæmund, det er ikke til at holde ud! Og at han la'r hende reise og bære det alene, at han ikke kan staa frem for verden og dele byrden og skammen med hende — og synes han ikke, det er skam, saa kan han være ved det vel, sige, at det er hans barn, at det er hans stolthed, at det er undfanget i kjærlighed uden baand, og —»

«Nei, nei, nei, nu snakker du dig rundt, Ragna, hører du,» han gik hen til hende og

forsøgte at tage hende om livet. «Tag det lidt med ro, — — —»

«Nei, jeg tar det ikke med ro, det er, som hun sagde, — det er ingenting som holder igjen — paa nogen kant.»

Sæmund satte sig med et dump i sofaen og stak hænderne dybt ned i bukselommerne. «Tror du kanske ikke, jeg ogsaa er forfærdet da, ven min? Gu' er jeg det. Jeg synes synd paa . . .»

«Men sig mig, Sæmund, se mig i øinene og sig mig,» hun gik lige hen til ham og tog hans hode mellem sine hænder, som hun saa ofte pleiede før. «Hvis nu jeg havde faaet et barn, uden at vi to var gifte, og du var en hylder af den fri kjærlighed, vilde du da sende mig langt bort at bære det alene, vilde du da ikke være hos mig og vise hele verden, at barnet var dit saavel som mit?»

Han tog lempelig hendes hænder bort og saa ikke paa de øine, som han vidste spurgte, som om det gjaldt liv og død.

«En kan jo ikke ræsonnere som du, Ragna, en kan jo ikke sætte sig ud over alle regler; — det er godt nok at ha en teori, men skulde alle gjennemføre den i

praksis, saa kom her sgu til at se pent ud. Desuden, «den fri kjærlighed» — den er allerede gammeldags. Jeg synes synd paa Karen Verner, blodig synd,» hans tone blev alvorligere, da han saa Ragna vende sig og gaa bort til vinduet, «skylden er samfundets, indirekte samfundets, som ikke kan give plads for en begavelse som Landevold Berges, — der gaar han aar efter aar uden forlægger til sine bøger, og uden at faa solgt dem, naar han faar forlægger, — og saa kan en vel ikke si noget om, at ungt, hedt blod vil ha sin ret. Det er naturligvis beklageligt, naar . . .»

«Barnet, ja,» kom det fra vinduet.

«Det er beklageligt, siger jeg, naar det faar den følge.»

«Jamen de ved jo, de ved jo, at følgen er der, ligger og venter paa dem, og da har de ikke ret, ikke lov til at glemme den.»

«Du taler som en bog, ven min, — det er bare det, du har vel aldrig erfaret, du, at der er stunder, der kommer stemninger, da unge folk ikke er sig selv helt mægtige —»

Hun blev rød og vendte sig mod ham. «Sæmund, jeg vil ikke kaste med stene — men der er noget skakt og galt ensteds.»

Dyrehaven, Danmarks deilige dyrehave i mai. Veie i det dunkle, hvor stamme ved stamme lukker verden ude, hvor lysende, tindrende, nyfødt løv foroven lader vaarhimlen i al sin blaahed skimtes i glimt og flekker, — og saa pludselig en aaben liden slette, et par gamle bøgemajestæter, der strækker sine grene og breder sine blade efter vinterhvilen over et teppe af det myggeste, grønneste, saftigste græs. Og paa teppet, som et eventyr, en flok slanke, fine, graa-brune daadyr, der med spidse øren og store, blanke øine rolig ser paa dem, der kommer fra de dunkle veie.

Ragna og Sæmund gik der; som ved et under syntes hun hendes list var lykkedes; hun havde under hans livlige fortælling til

hende om en af glyptothekets merkværdigheder faaet veget ham ind paa en sidevei, og de havde gaat og gaat, og nu kunde de hverken høre eller se de andre glade. Sæmund havde villet snu, troede, de aldrig fandt hjem igjen, — det gik ikke an! — men Ragna havde foldet sine hænder om hans arm og faaet ham til at fortsætte: kjære, troede han ikke, hun fandt tilbage i samme retning, saa vant som hun var til at gaa i skov. Og hun havde sendt Erik Gran en tanke, den første paa længe — saa mangen en gang de to havde kløvet i berg og gaat i skoven sammen barndommen opigjennem, mens han havde lært hende skovens hemmeligheder og vist hende dens tyste liv.

Bøgeskov saa hun for første gang nu, og den øvede en egen fortryllelse over hende. Hun kjendte saa vel granen, — grubleren og stoikeren, — som tager livet, som det er, bærer med samme værdighed sne fra himlen og julestas fra menneskehænder, bøiene sine grene en smule, men lige uforanderlig grøn, — hun kjendte furuen, skovens storbonde, rank og racestolt, glødende af stride længsler i morgensol og aftenrødme

— og birken, som stod nede ved vandet og paa de græsbevokste haugene hjemme, hvor kjendte hun den ikke, birken, alle skoves letsindigste, forfængeligste og vakreste træ, birken, som staar brud i glinsende silke og slør saa fint hver eneste mai, og som tror, at dens egne blade er blanke guldpenge, naar solen om høsten skinner sine sidste straalere paa dem, — birken, som blir violet af bankende, sprængende saft, mens kulden endnu knager i dens grene, og som dufter de lyse sommernætter til ende, og gjør fremmede lande hjemløse og fattige! Og rognen, den gode, forstandige husmor med de mange blomster og de tunge, røde bær, og aspen, som sladrer og hvisker om alt, skoven gjemmer saa taus paa, og lønnen, som bladrig og rundhaandet drysser sine frugter for alle vinde, — hun elskede dem alle, lige til eneren, skovens gadegut.

Men bøgen var fremmed for hende, som den stod der, saa langt øiet kunde naa, fornem og af gammel byrd, omtænksom og blufærdig, ikke slippende sine gamle klæder, før den har sine nye, blanke færdige, saa den paa en eneste nat kan lade falde alt

det brune og døde og staa færdig i morgensolen som til kirkegang.

«Jeg tror aldrig, jeg har seet saa deiligt et sted som dette, Sæmund, — eller er det kanske, fordi det er saa længe siden, jeg var i skoven — jeg kunde næsten ha lyst til at sætte mig ned og graate.»

Han svarte ikke, han gik og saa ret frem for sig og vred med den ledige venstre haand sin moustache. Der var et virvar af modstridende følelser indi ham. Dette med Ragna — at hun for eksempel nu havde faaet ham bort fra de andre — dette, at der oftere og oftere kom glimt frem hos hende af en sterk, han syntes næsten fremmed vilje, kunde han ikke rime sammen med hendes øvrige karakter, det timide, alvorlig barnlige og alligevel glade, han elskede hos hende. Det var ham saa imod, hvergang det kom frem hos hende dette, at hun var saa vis paa, hvad hun vilde og syntes, — dette ikke at give tilfældigheder det mindste raaderum.

Herregud, det blev saa anstrengende at være menneske paa den maaden.

Men paa den anden side, hun havde ret i det, hun havde sagt om at det var

godt at være lidt alene et øieblik efter alle døgnenes sus og dus, og at her var deiligt her under bøgerne. «Nu bader vi og dukker os i vaaren, og kommer rene op igjen,» havde hun sagt . . . . han følte sig ikke rigtig vel ligesom, pokker maatte vide hvorfor, men der sad som en slags samvittighed ensteds indi ham og plagede ham. Helt siden uheldet med bogen var det, som om han ikke havde grebet mer paa forholdet mellem sig og Ragna, — som om han uafladelig havde en fornemmelse, trods hendes idelige beviser paa kjærlighed mod ham, af at hun inderst inde gjemte en tanke, han ikke fik tag i, et krav til ham, hun ikke vilde ud med. Det var ganske instinktmæssig han følte, at han havde mistet noget af sin glorie i hendes øine, og han vilde ikke taale tanken. —

«Nei, Sæmund, se!» hun stoppede ham og pegte: «se!» Et godt stykke foran dem, under en stor bøg, stod et daadyr, saa ret mod dem med sine kløge øine, men rørte sig ikke og lod sin lille, langbente unge rolig fortsætte at die. De blev staaende begge to, uden at sige noget, hun foldede sine hænder fastere om hans arm, og der

rørte sig noget ubeskriveligt noget i hendes sind — næsten som en længsel.

«Sæmund, maatte det ikke —» hun smilte op til ham.

«At være daadyr i kongens skove, mener du?» svarte han og begyndte at gaa. Lidt efter saa han paa klokken. «Nu maa du snart vise veien tilbage, skal vi ikke komme for sent.»

Hun stansede ham:

«Sæmund, sig mig, du er da vel ikke blevet De's med naturen, jeg synes ligesom, du ikke er rigtig, rigtig glad.»

«Nei, — men det er imellem, som var jeg blevet De's med dig, prinsesse!» nu som altid, naar han saa ind i hendes øine, slog det ham, hvor varmt de straaledede mod ham, og hvor ung og vakker hun var, — han tog hende lidenskabelig ind til sig:

«Læg armene dine om halsen min, sig, at du er glad i mig,» hviskede han.

«Aa Sæmund, du ved det jo saa godt,» hun gjemte ansigtet ind til ham, forat han ikke skulde se, at hun fik taarer i øinene.

«Jamen, Ragna, det er ikke rigtig som før, — du maa tro paa mig, hører du — du eier det bedste i mig.»

«Sæmund,» hun saa ham op i ansigtet, «det er ikke godt det livet, vi lever — vi faar jo knapt tid til at tænke, end sige leve os sammen, Sæmund.»

Han løsnede sit tag om hende, og de gik igjen.

«Men det var jo det livet, du vidste du gik ind til, Ragna. Imellem, ja, imellem føler jeg det, som om det kunde være anderledes, jeg ogsaa» — han blev rød, da han sagde det, som om tilstaaelsen kom ud mod hans vilje.

«Jeg mener, at jeg føler, at du og jeg kunde være mer for hverandre kanske — men da maatte livet helt gøres om igjen,» sagde han efter en liden pause, som om han svarte en af sine egne tanker, «og jeg vilde aldrig kunne bryde med vennerne og det altsammen; forresten ved jeg ikke,» stemmen mistede sin alvorlige klang, «om jeg kunde blive noget udenfor det livet, vi nu lever, — de evner, jeg har, trænger stimulansen, — det er som vandet for fisken, det.»

«Det tror jeg ikke,» sagde hun sterkt, og lidt efter fraværende: «Jeg har studeret saa paa, hvordan de gjorde det, de store

mænd, — om de levede som dere — Dickens og Byron og Øhlenschläger og Gøthe —» hun tog de navne, som faldt hende i hukommelsen, men han afbrød hende hurtig:

«Hvordan i verden kan du sammenligne! — Dickens!» han lo, «vi fotograferer det sjælelige, maler med bred pensel, hvor de pirkede og raderte, viskede ud for at radere om igjen, — vi tar en haandfuld liv og lægger vort eget flag om det og sætter det ud i verden, — de arbeidede ved hjælp af sin fantasi møisommelig frem situationer, mennesker, som havde saare lidet kjød paa sin krop og endnu mindre blod i sine aarer. Naturligvis, vi bøier os dybt for dem — jeg har forresten ikke læst særlig meget af de, du nævnte — for deres geni tar vi hatten af, men vi kan da ved gud i vor tid ikke lægge vort liv, vort arbejde i deres folder!»

«Det var jo ikke det,» — hun stoppede træt, «jeg ved ikke, jeg havde tænkt mig det anderledes,» sagde hun bare, hun følte sig med ett saa modløs, — hvad nyttede det at snakke.

De gik hurtig — solen skinnede, bøgerne aabnede sine blade og knopper mer og mer,

græsset sprikede med sine straa, og daa-
dyret slikkede sin solvarme side. —

De var sammen med de danske ven-
ner paa en restaurant om aftenen efter the-
atertid, — der var myldrende fuldt, hvert
bord var besat, blødt dansk tungemaal
sildrede og boblede gennem de store værelser,
blandet med høi damelatter og raab paa
opvarterne, der for mellem bordene, og med
servietterne viftede: aaieblikkelig, aaieblikkelig
til de utaalmodige forlangender paa Tuborg
og Münchener.

De norske havde med sit følge faaet et
større bord i det inderste værelse. Ragna
sad ved dets øverste ende, og det morede
hende at se paa alle, som kom ind og maatte
gaa igjen, idet de gav ondt fra sig med dansk
gemytlighed, fordi der ingen plads var at
opdrive.

Hun var varm og træt. Drachmanns
fyldige rim klang endnu indi hende fra
stykket, hun netop havde seet, og hun hørte
kun halvt paa, hvad den unge danske
herre ved siden af hende lod strømme over
hende af smaahistorier, spørgsmaal og for-
klaringer om, hvem den og den ved det og
det bord var. Sæmund sad et stykke fra

hende ved siden af Gitta Jensen, og de to talte sammen i en undertone, — ellers gik snakken høirøstet over bordet, særlig mellem Sand, Jensen og to unge litterater, som lod lattersalverne runge over Sands tørre jargon. De røgte alle sterke cigarer, drak pjolter, og Jens Sands smaa øine lyste blanke, mens Jensen imellem slog i bordet og bandede paa, at skuespillerne hjemme havde død og pine talent som faa, — men det forstaaende publikum — pyh, mine herrer — og penge, penge at føle sig ovenpaa med, — pyh! — Han var rød og ophidset. — Fru Gitta sad med ryggen demonstrativt til ham. Hun saa spørgende paa Sæmund med øine, som ingen rigtig vidste, hvad farve havde. —

«Tja, jeg er ren, kemisk ren for ideer for øieblikket — man kan sgu ikke skrive theaterkritiker og korrespondancer og samtidig studere «problemer»!»

«Jeg vil altsaa ikke høre det. Du begynder at glide ud i det ubestemte, Sæmund — er du gal? Du lar tankerne dine gaa fra dig uden at lægge merke til dem,» hun saa paa ham intenst hele tiden, mens hun talte. «Jeg har en idé for dig. Jeg er blit kjendt med en dame. Hun har været gift med to

mænd, hun elsker den tredje. Hun vil ikke gi sig til ham, da hun alligevel med dele af sig selv tilhører de to. De tre mænd lever og elsker hende alle. Hun selv gaar tilgrunde. Det er sandhed — altsaa. Forstaar du? Skaal, Sæmund!» hun løftede ikke sit glas, bare vedblev at se paa ham, mens han drak. «Synes du hatten er for rød — eller klær den mig?» Hun lukkede pludselig begge øinene.

Det begyndte at arbeide med feber i Sæmunds sind. Han bøiede sig ned til hende: «Jeg vilde kysse din haand, men du har hansker paa — fortæl mig mer om «damen»!»

Ragnas øine streifede dem, blikket blev hvilende paa Gitta Jensens hvide ansigt med de røde læber og de underlige øine. Hvad var det, at Sæmund kunde lytte saa optaget!

Der kom igjen nogen i døren ind fra gaden, — Ragna saa over mange menneskehoder en liden mand i lys frak og floschat. Han tog hatten af, gik søgende indover, kom nærmere, en geschäftlig opvarter kaprede ham — «siden det kun var herren, værsegod, herinde,» han viftede ham med sig til værelset,

hvor de norske sad, fik sat en stol hen i en krog, vilde løbe efter et bord.

Den lysklædte mand blev staaende i døren — Ragna havde straks kjendt ham, det var Erik Gran. Han saa lige paa hende, hun syntes, hans øine lyste haardt til hende gennem cigarrøgen. Jensen følte, at en stol blev boret ind i krogen lige bag ham, — stoppede braat i sin høirøstede tale, — det var den ivrige opvarter med bordet.

«For fan,» han saa hen paa Erik Gran og opfattede situationen. «Det er et sluttet selskab dette, nemlig, saa uvedkommende —» længere kom han ikke i sin udfordrende henvendelse, Erik Gran bukkede: «Pardon, min herre, det var heller ikke meningen;» hele selskabet havde snud sig mod ham, han vendte sig kort og gik; Ragna saa ham ryste paa hodet til den forfølgende opvarter og sætte hatten paa.

«Det skal jeg forbande mig paa var en svenske, som snakkede norsk,» Jensen tømte sin pjoalter.

Sæmund bøiede sig frem og saa paa Ragna: «Skaal,» sagde han og løftede sit glas; han havde kjendt Gran igjen; reiste

sig, da han havde drukket med hende, og gik hen til hende.

«Er du træt, prinsesse, skal vi bryde op?»

«Ja tak,» sagde hun og saa paa ham. Det var godt, han kom hen til hende, — der var kommet over hende en pludselig vanvittig længsel efter at snakke med Erik, faa ham til at se paa sig med et andet blik — bare ikke slig som netop nu mellem alle de røde, høirøstede mænd. Det var godt, Sæmund kom. —

Da de om natten var alene paa hotelværelset, merkede hun, at han var sterkt optaget med noget, — han gik op og ned paa gulvet, og rev sig med magt ud af sine tanker.

«Nei, jeg tænker paa ingenting, — det er bare en idé, jeg arbejder lidt med; — naa, var han ikke hyggelig den unge fyren, som du snakkede med i hele aften?»

«Han?» hun begyndte at klæde sig af, «ham husker jeg ikke mer — jeg er saa træt.» Hun undrede paa, om Erik Gran havde skjønt, at Jensen var beruset.

«Haha,» Sæmund lo pludselig høit, «ved du, hvad han sagde til mig? Jo, han klappepede mig paa ryggen nu, vi gik hjem. Det

er skam en nydelig lille kone, De har anlagt Dem, Tilje, men hun er sgu patent!»

Sæmund lo igjen. «Han er nemlig en stor Don Juan samme herre, — nei, mand min, der kom du ingen vei!» Han følte sig stolt besiddende, da han gik hen til hende, og han hviskede smilende til hende: «Er du min, bare min?»

Hun slog armene om hans hals og kyssede ham med tørre læber. «Sæmund, hold mig fast,» hun gjemte sig ind i hans favntag. — Det var, som om de begge jog sin elskov op i vild flamme i ubevidst rædsel for den dag, den ikke vilde brænde mer, — hendes hengivelse var ikke længer brudens blyge, og hans læber eiede ikke længer brudgommens bøn. Naar hun vaagnede om morgenen, sendte hun tanken paa natten langt fra sig og vendte ikke hodet til den side, Sæmund laa. —

Da de atter var hjemme i sine to værelser, hvor maisolen skinnede varmere og varmere, og hvor Ragna havde faaet blomster i begge vinduer, begyndte Sæmund at skrive igjen, — især om aftenen, naar de kom hjem fra glæde og moro sammen med vennerne.

Han skrev bedst, naar han havde drukket vin, og tænkte lettere, naar hans sind var fuldt af glade indtryk fra varietéerne og lignende, indtryk, som var for lette til at lægge sig iveien for tankerne. Det hændte, at han ikke lagde sig før ud paa morgensiden, men da sov han ogsaa til middag. — Ragna vidste ikke, hvad han skrev, vilde ikke vide det engang. Hun havde faaet noget arbeide, hun kunde gjøre hjemme,

afskrift for en advokat; hun tjente ikke mange kroner ved det, men hun syntes, det var deiligt at have om formiddagen, mens Sæmund sov, og hun skrev med sin runde, faste skrift side op og side ned om de juridiske ting, hun forstod saa lidet af, mens tankerne uafsladelig arbeidede: Sæmunds nye bog, Sæmunds liv, Sæmunds fortid, Sæmunds fremtid. Og de gav hende spørgsmaal, tanker, som det verkede indi hodet fordi hun ikke kunde besvare.

Det var næsten med stolthed hun leverte sagfører Jensen den første afskriftsbunke, og hun syntes, hun havde ikke følt sliq liden virkelig glæde paa længe, som da han bragte hende kronerne tilbage.

Om aftenen, mens Sæmund arbeidede, havde hun vænnet sig til at ligge og læse paa sengen, og hun læste med en tørst som en febersygs. Om hinanden norsk, engelsk og oversat fransk, — syntes aldrig, hun fik nok. Hun maatte trænge ind i, hvad de skrev, og forsøge at forstaa, hvorfor og hvordan de skrev alle de, verden havde givet mesternavn. Hun havde begyndt med at fortælle Sæmund, naar en eller anden bog særlig optog hende, men han havde

bedt hende lade være, — naar han arbejdede med noget, forstyrrede det ham at faa andre forfatteres tanker ind paa sig. —

Saa hændte det en morgen, hun sad med sin afskrift, at hun pludselig følte sig daarlig — det hændte igjen næste morgen, og det begyndte at dæmre for hende, at hun kanske ikke var rigtig frisk. Hun søgte en doktor, og da hun kom ud fra ham, var hun saa bleg og gik saa langsomt, at folk, der mødte hende, vendte sig og saa efter hende. — Der rørte sig følelser i hende, som hun ikke var mægtig, og som hun ikke kunde givet ord. Hun maatte tænke og tænke paa det billede af Gud, hun havde bedt til i sin barndom. Gud med langt, hvidt skjæg, og en stor, skaldet pande. Billedet havde lyst over hendes drømme saa mangen en nat og hjulpet hende over mørkerædsel saa mangen kveld, — nu var det falmet og veget bort for længe siden, og den treenige Gud var aldrig kommet i dets sted. Han var og blev et trykt spørgsmaal i forklaringen for hende. Hun kunde ikke hjælpe det, hun havde følt sig saa lykkelig ham foruden, — det laa i tiden, det var saa svært at tro. — Men som hun nu langsomt

gik gennem de travle gader, kjæmpede hun for at faa frem det gamle billede, for at have nogen at sende en bøn op til, bare en liden bøn paa to ord: hjælp mig. —

Et par dage efter sit doktorbesøg gik hun ind til Sæmund med en bog i haanden, han var netop vaagnet og laa og tænkte paa en indledning til et afsnit.

«Nei, vil du tro det, Sæmund, jeg har graadt af rørelse over det, jeg har læst her, — det ved jeg næsten ikke har hændt mig før.»

«Er det Dickens fremdeles?»

«Ja, det er, jeg kan ikke komme over, at du ikke har læst *Our mutual friend*, — der er en scene der, som er saa gribende, om en ung kone, som» — hun skiftede nervøst bogen over fra den ene haand i den anden, Sæmund stak benene ud af sengen og tog efter underbukserne.

«Det er kjedeligt, Ragna, at jeg ikke har læst den, siden du er saa glad i den; — men, ser du, det er umuligt for mig nu, jeg holder paa med mit eget, — forresten, det lille, jeg har læst af Dickens, har aldrig tiltalt mig. Han er saa lang, er han ikke, saa omstændelig.» Sæmund syntes selv, han

var taalmodig, som lod sig hyde Dickens og gav sig til at diskutere ham.

«Hans skikkelser er mesterlige, det er det eneste ord for dem, og der er mennesker med bankende blod blandt dem, Sæmund, — gid vi altid var lige levende med i virkeligheden som mange af dem er det, Sæmund!» Hun lik pludselig taarerne i øinene. Han saa op paa hende og havde et ironisk svar paa læben, men tog det i sig, da han saa, hvor bleg hun var.

«Naar vi kommer paa landet til sommeren, lille pige, skal du se, det gaar bedre,» sagde han, — Gud alene vidste, hvor træt han var af at vide hende længtende efter mer, end han kunde give hende nu i denne tid.

*

En dag i juni gik Ragna og Sæmund til Jensens. Han havde sendt sit manuskript op dagen iforveien — det løselige udkast, — skjønt Ragna havde protesteret. Nei, det var ikke, fordi han ikke kunde tro paa sig selv, gjøre noget uden vennernes sanktion,

det var, at han skyldte Gitta Jensen det, hun havde delvis givet ham ideen. Han havde tilbudt Ragna at læse det først naturligvis, men hun vilde heller vente; hun fik høre de andres mening først denne gang. —

De gik gennem parken, hvor barnevogne og barneskrig dominerede, og plænerne fristede med sit grønneste grønne, — da de kom ind i Jensens stue, var de røde rullegardiner nede, saa alt laa i et glødende, halvdunkelt lys.

Karoline Lessin sad hos fru Gitta, og Sæmund blev efter et hjerteligt goddag trukket ind i sideværelset — Karoline maatte helst ikke høre. Ragna stod et øieblik uvis, — men hun havde jo intet valg. Karoline Lessin bød hende en cigaret, og hun tog den, — samtale hørtes dæmpet gennem den halvaabne dør.

«De har nok aandeligt fælleseie, de to,» frøken Lessin pegte med cigaretten indover og smilte, «det er ganske morsomt at lægge merke til, hvor vi vinder fodfæste, vi kvinder. — Hun er temmelig klog hun derinde,» atter et peg mod døren.

Ragna røgte stille, saa asken vokse paa cigaretten og kjæmpede med sig selv.

«De er blevet saa tynd i det sidste, frue, kanske De holder paa med noget De ogsaa?» Blikket blev frittende.

«Gjorde jeg det, vilde det blive noget rigtig dagligdags noget, — noget, som enhver kvinde kunde præstere,» sagde hun pludselig med en liden klangløs latter; «nei, jeg læser hvad de andre skriver, jeg, nogen maa gjøre det ogsaa, skjønt der blir snart ikke saa mange igjen til det.»

Karoline Lessin saa forbauset ud. «Hja, jeg for min del læser først og skriver siden, det la'r sig ogsaa gjøre. Jeg anmelder blandt andet bøger, som De kanske ved,» hun begyndte at forklare sit arbeide, sine vanskeligheder, men merkede, at hendes ord kom alene tilbage til hende igjen.

«Klokken er vel næsten to nu?» Ragna gik hen til stuens uhr, som dikkede sorgløst, baaret høit af sine to amoriner, — «da maa jeg faa med mig Sæmund, vi har en aftale med Jens Sand — vi skal reise ud til Bygdø og spise middag.» Hun gik hen og aabnede døren til sideværelset helt — stemmen skalv lidt, da hun sagde: «Er dere snart færdige, Sæmund, klokken er over to.»

«Sæmund, hvordan kunde du gjøre det — kysse hende — paa armen?»

«Herregud, Ragna, du er saa rent nervøs om dagen — jeg maa vel ha lov at kysse Gitta Jensen paa haanden uden —»

«Armen, Sæmund, midt paa den bare, hvide armen.»

«Armen eller haanden, jeg er lige glad! Hun har hjulpet mig, Gitta, jeg skylder hende, — og desuden følte jeg mig saa overvætted glad i det øieblikket,» kom det trodsig, «hun sagde mig saa rosende ord om min bog, og hun stod der saa vakker og straaledede imod mig, jeg fik lyst til at gjøre det, jeg siger det rent ud, lyst til at kysse hende paa armen.»

De gik nedover en solbeskinnet gade: det var i middagstiden, saa de mødte mange folk, — de maatte hilse og nikke og tale dæmpet, og Ragna troede et øieblik, hun skulde miste sin forstand, — det var, som om alt blodet bankede og pressede i hodet og dræbte alle tanker. Han havde gjort det — midt for hendes øine —

«Jeg mener du er splitter pine gal jeg, Ragna, du ser paa mig, som om du vilde slaa mig ihjel — jeg maa vel ha lov til at

røre mig, — du kan da ikke svinebinde mig paa hænder og fødder! For om jeg det ene øieblik følte, at en anden kvinde var ung og smuk, og jeg saa — bragte hende som en slags hyldest —»

«Ti stille med de dumme ordene.»

«Du skulde snakke om dumme ord, — hvem var det, som for nogle maaneder siden ivrigst forsikrede, at frihed til begge sider, det maatte til, fuld frivillighed, fuld tillid — etcetera!»

«Kunde du gjort dette — for nogle maaneder siden?» Hun saa dem for sig, fru Gittas øine, Sæmunds bøiede hode, — hun knyttede hænderne.

«Jo, jeg vil paastaa, til sidste aandedrag vil jeg paastaa, — det jeg har gjort, jeg kan gjøre det om igjen, og jeg har ikke sveget dig for det i mit sind et øieblik. Begriber — begriber du da ikke, at jeg maa være mine stemninger underlagt, ifølge mit arbejde, mit «kald», om du vil!»

Hun saa et øieblik paa ham, — mente han det? «Det nytter ikke, — vi er for sinte, — hils Jens Sand.» Hun mer løb end gik fra ham.

Kunde man tænke sig noget mer ube-

hageligt, noget mer unødvendigt, noget mer ødelæggende end slig en scene? Han gik og slog i gaden med stokken.

Havde han følt sig glad eller særlig lykkelig denne tiden — vilde han ikke give penge for at faa tilbage de første maaneders og ugers sødme; men han maatte jo arbejde, maatte plukke sine tanker fra hverandre og sætte dem sammen igjen, var blevet nervøs; — og Gitta havde dette besynderlig — besynderlig husvalende ved sig, var kommet imod ham nu, han netop trængte skjønhed, harmoni; — men du store almægtige, at nogen kunde være saa vanvittig at tro, at der var et atom af «alvor» mellem ham og Gitta Jensen! Han lo indigneret og slog bue i luften med sin stok. Sæt at en eller anden af vennerne havde kysset Ragna paa armen — saa, herregud, han havde ikke søgt skilsmisse for det! Forresten, Ragna var ikke slig, en eller anden gjorde det simpelthen ikke! Derfor var hun jo netop saa god at have, saa tryk, han havde tænkt, at hun skulde blive hvilen — den grønne lund, harmonien i hans liv, og saa istedet! Men hun vænnede sig vel til det, — i en af smaabyerne, hvor de skulde

leve ferie i næste maaned, kom der vel ro i alle sind. Saa vilde han bede Gitta forsøge at vinde Ragna. Hun kunde nok — pokker! —

Han reiste til Bygdø, men kom hjem om eftermiddagen. Ragna sad og skrev, men lagde papiret bort, da han kom. Han gik hen til hende og sagde hende, at han havde ikke orket at tænke paa, at hun var gaaet saa vred fra ham, derfor var han reist hjem — han vilde forsøge at forklare hende — —

«Nei, forklar ingen ting, Sæmund,» hun tog hans haand og lagde sin kind mod den, «jeg skal ikke tænke mere paa det.» Der laa tilgivelse i hendes stemme, og trods han den hele eftermiddag indvendig havde været sin egen kraftige advokat med alle papirer i orden, følte han sig lettet og glad ved at lade sagen falde. Han tog hende paa fanget og var god mod hende, og hun lagde hodet tilbage mod hans skulder og lukkede øinene. —

Sol og forsommervind sang med i musikkens glade toner, og menneskemassen bølgede næsten rytmisk op og ned de brede fortouge. Sæmund Tilje slentrede opover gaden med Sand og Landevold Berge, — han nænnede ikke at gaa hjem rigtig endnu, solen var saa passe varm, mylderet af farver saa vidunderligt, og musikken spillede Carmen. Desuden kunde han jo ligesaa godt vente at træffe Ragna her, — nu maatte hun vel være færdig med skrivningen, som havde hindret hende i at følge ham ned i theatret imorges.

En theaterbegivenhed paa forsommeren — det lød og var latterligt. Men det lille enaktsstykke var Landevold Berges, og en af hans venner blandt skuespillerne havde

pludselig faaet den idé at tage det som en indledning til sin beneficeforestilling; det havde hele vinteren ligget «til optagelse» blandt theatrets papirer, og Berge havde opgivet at faa det frem iaar for længe siden. —

Nu var han straalende, betagen af at høre sine egne ord mod sig fra fremmede læber — for første gang. Den unge skuespillerinde havde mestret maalet næsten til fuldkommenhed, og den korte akt, hvori hele styrken laa i replikskiftet, var gaaet let og med liv.

«Gud fader, det er til at bli gal over, — at føle sig gla engang igjen!» brød Berge ud, som de gik, og greb Sæmund i armen.

«Ja, det er alligevel livets høieste glæde at kunne skabe og se det skabte ta liv, — jeg under dig det pokker saa godt,» føiede Sæmund til, — han syntes, han saa skyggen af et smil paa Jens Sands ansigt.

«Tja, nu faar vi se til at fylde bænkerne med kyndige folk, saa det rigtig kan runge mod dig fra alle kanter, unge haabefulde,» sagde Sand, «det er den praktiske side af sagen, og den er sgu ikke at foragte. Eller hvad siger du, Tilje, — du vil kanske heller «dette bifald, der ikke kjøbes, men aander

imod en fra tusend usagte ord» — som din lille blomst af en frue engang sagde. Smukt du reste, men upraktisk.»

Sæmund følte sig ilde berørt, naar Sand hentydede til Ragna, han gjorde det altid i det sidste med et lidet anstrøg af ironi.

«Har Ragna sagt det, saa er det ialfald sandt nok, at intet kunde vel være bedre end at føle sit publikum revet med, uden ord, — men det blev ikke vore dages publikum, Jens far.»

«Jeg gav, — jeg gav — gud ved, om jeg ikke gav den halve succes for, at Karen kunde været med mig idag,» brød Landevold Berge ud og tog atter Sæmund i armen, «hun vilde forstaaet det! At denne forfærdelige skygge skulde falde ind over mig — formørke alting for mig!»

Han løftede hatten og strøg sig gjennem haaret, men hans øine bar fremdeles lidt af sit straalende udtryk.

«Hellige jomfru, hvor deilig hun sagde de sidste replikker!»

De mødte Gitta Jensen med sin mand under armen.

«Ja, hvad synes dere vel, — den hellige egtestand bliver moveret til musikkens toner,

— men dere skal vide, Jensen har solgt en gaard idag. Ingen kan begribe, hvordan det er gaaet til — især ikke Jensen. Men pludselig har vi solgt en gaard og tjent en masse penge. Stor jubalon paa Logen iaften.»

«Jeg sier, Gitta, du bør tale med mer anstand om mit forretningsgeni — jeg sier jeg har —»

Hun slap hans arm: «Jeg sier, du er den nyeste, deiligste tusendkroneseddel, som gaar paa Karl Johan,» hun vendte sig til Jens Sand, men saa paa Sæmund og sagde: «Naa, hvordan gik det saa Landevold?»

«Se paa ham, det behøves ikke mer.»

Landevold Berge slog ud med haanden og fortalte ivrig til Jensen.

«Vi stopper hele verden,» sagde hun, «kom, Sæmund,» og de fortsatte, hun midt mellem Sæmund og Sand et godt stykke foran de andre.

«Sig mig nu oprigtig, I to gudekaarede herrer kritici, er nu ikke Berges stykke,» hun gjorde en bevægelse med den høire haand, som om hun forsøgte at løfte noget tungt, «graasten? Saan kjens det, naar en læser det.»

«Fru Gitta, du bedes saa mindelig tage din røde mund ivare —»

«Stykket er norsk, og saa ved du, vi faar holde paa det med neb og klør,» faldt Sæmund ind, «det er nationalt i tankegang, sprog og udstyr —»

«Det er som et stort uldent aaklæde, fru Gitta, det er som en udskaaren sengebænk, det er —»

«Du passe din egen skjegløse mund, Jens Sand, — jeg mener bare, at alt dette, som sker mellem disse to i den korte akten — aa, jeg blir saa udmattet af det. Hvorfor kan ikke menneskene skrive om alt det usagte, alt det, som er det eneste morsomme i livet, naar man da har levet en stund, — dette, som er i luften, men ikke vides, — ja, forstaar ikke du mig, Sæmund?»

Hun løftede sine øine mod ham, og pludselig saa han et brændende spørgsmaal i dem, som intet havde at gjøre med hendes ord.

«Jeg ved en, som kan,» sagde hun i en ligegyldig tone. «Hvordan, du blir vel med os iaften, — og din frue?»

Sæmund havde stanset, og han vidste, han var blevet rød. Han vidste endnu meget

mer: — at nu havde han givet fanden lillefingeren.

Fru Gittas øine smilte mod ham og holdt fast: «Du blir vel med?»

«Tak, ja, naturligvis — kl. 9?»

«Klokken 9 i Logen.»

«Jeg sier, jeg spenderer fan ta mig Mum iaften.» Jensen og Berge var kommet til, og Sæmund lettede paa hatten til dem alle, men hans øine mødte fru Gittas.

«Iaften,» nikkede hun.

Solskinnet, musikken og hele den brogede glans var blevet borte for ham, og da han aabnede entrédøren og gik ind i sin lille stue, laa der som et tryk for brystet paa ham, — han vidste ikke, om han kunde se Ragna fuldt og helt i øinene, og alligevel lod han døren staa aaben efter sig i sin hast, og mere sprang end gik ind i soveværelset for at faa fat paa hende. Hun var ikke der og ikke i stuen og ikke i gangen, — han gik tilbage for at se. Først da han fandt den tykke konvolut paa bordet og havde aabnet den, forstod han, at hun var længere borte, end hans arme rak. —

«Sæmund, kjære du manden min. Det kommer til at blive langt, dette brevet, og

der kommer til at staa meget i det. Men om det bliver, som jeg vil, og som jeg saa brændende ønsker, du skal forstaa det, ved jeg ikke, for jeg er saa træt og forpint, saa det bliver vanskeligt for mig at faa det klart og tydeligt.

Først af alt maa jeg sige dig: tro bare ikke, at jeg er nogen Nora, som er gaaet fra dig for ikke at komme igjen. Det kan nok hænde, at jeg var dum som hun, og ventede mig det vidunderlige som hun, — og altsaa er blevet skuffet. — Men ser du, Sæmund, jeg kommer igjen til dig, fordi du er den eneste i verden for mig. Jeg er reist hjem, naar du faar dette, til mor og far, og de skal intet andet vide, end at jeg gjør det som en glæde og en overraskelse for dem. Det er to grunde, hvorfor jeg vil reise og sige dig dette skriftlig; — jeg har faaet for mig, at jeg kan gjøre mere for dig — og for mig selv ogsaa, — naar jeg er borte fra dig end nær dig nu. Før saa bliver jeg ikke heftig og ordene haardere og anderledes, end de var tænkt. — Det var grundene, ja. —

Den ene er, at jeg læste manuskriptet til bogen din igaarftes, efterat du var sovnet.

Hvor ræd jeg var for, at du skulde vaagne og se sengen min tom.

Sæmund, jeg maa sige dig det, — jeg synes, det er en daarlig bog, og en usand bog, og en syg bog. Gid du ikke vilde tro noget stygt nu, — at jeg ikke taaler den, fordi jeg ved, hvem der har inspireret den. Det er ikke det. Men spørg dig selv, Sæmund — spørg din nøgterne forstand og spørg dit eget hjerte — har du skrevet den bogen ud af dig selv? Eller har du skrevet den med blik og tanke vendt mod dem, der skal læse den, mod effekten? Har du ikke «fundet ud» den stil, der var mest ulig alle andres, og har du ikke brugt al din evne til at dissekere syge tanker og abnorme sjælstilstande? Jo, saa tror jeg, Sæmund. Og engang til — spørg det bedste i dig selv, spørg ærlig: tror du, nogen vil glædes over den bogen? Om du indrømmer, at ingen bliver lykkeligere ved at læse den, — det er jo ikke maalet, siger du, — men er det sande, levende mennesker, du har skildret? Er det ikke heller fantasifostre, som du har lagt alt dit arbeide i at forme slig, at de skal gaa som sande, oplevede? Og tror du, den bogen har liv i sig?

Aa, er det ikke den forfærdeligste, mest knusende dom over størsteparten af bøgerne, som dere skriver, at de er glemt, glemt, glemt, næsten inden aaret er ude! Fordi de er døde fra fødselen af, Sæmund, fordi et kunstigt sprog og kunstige mennesker dør sottedøden, fordi dit og de andres valgsprog, kunsten for kunstens egen skyld, falder til jorden, naar ikke menneskeblod og menneskehaab og menneskelængsel er med i arbeidet.

Denne hun og disse han'er, som en knapt ved, hvad heder, slet ikke, hvor i verden de bor, eller hvad de lever af — disse, som ingen motiver har for sine handlinger, men bare lever for at reflektere og reflektere om igjen over hvert atom af en tanke, der kommer op i deres sind, — har du lov at nævne ordet kunst, digtning i forbindelse med dem? Skal ikke digtertrangen springe ud af selve ens varme blod — fordi man ikke kan andet end lade den sprænge sig frem? Fordi en ikke kan bære sin rigdom alene? Jeg er saa vis paa, at digterne af Guds naade, de maa ikke stimuleres for at kunne præstere noget, de maa ikke jage om efter idéer, — de tager, bare tager af sit

eget rige indre og de tusend indtryk, som kommer til dem — af sig selv. Skjønner du, hvad jeg mener, Sæmund? Jeg vil ikke øve kritik over dig og dine liges arbeide, — jeg vil bare snakke til dig, til dig alene, til dit inderste. Ser du, det er en tanke, jeg ikke kan holde ud, en tanke, som ikke vil slippe mig, siden jeg læste denne bogen din, som gjør synden saa lokkende, saa tilladelig: — om en ung mand læser den, blir hans kinder varme og hans blik dunkelt, og han gaar kanske ud paa gaderne med bankende puls og begjær i sindet, — og synden synes ikke længer synd for ham. For, Sæmund, selv mit hjerte bankede, mens jeg læste, og jeg følte pirringen i hele mit legeme, — saa godt har du skrevet. Aa, om jeg kunde skriige det til dig, saa du følte, hvad jammer den bringer til mig, den tanken, at du, du skal være med blandt dem, der river ned og ødelægger det lyse og fagre i livet.

Sæmund, bliv ikke vred, — der er en grund til. Og naar du faar vide den, vil du kanske kalde, hvad jeg har skrevet, hysterisk og unormalt. Jeg har forsøgt at sige dig det, — en formiddag, men jeg saa, du var saa langt fra mig, og siden blev der

aldrig en stund. For det maatte være ganske stille og ganske tyst, naar jeg skulde kunne hviske det til dig, og jeg maatte være ganske vis paa, at de kjære, kjære blaa øinene dine vilde lyse i glæde. Jeg graater her jeg sidder, — jeg faar ikke se øinene dine nu, og glæden er kanske heller ikke i dem. — Det vil forandre saa meget for os, jeg vil ikke kunne være med dig som hidtil, og du kommer til at hente dine stemninger og indtryk alene. For de hentes ikke i den verden, jeg lever i fra nu af. — Og et ord, hun sagde, hvis navn jeg ikke kan overvinde mig til at sætte her, har brændt sig ind i mig svidende klart; vi talte om Karen Verner, og hun sagde bare: «Hvorfor er de saa dumme? Hvorfor tar de ikke glæden uden følgerne? Tror De, det er Vorherre, som ikke har forundt mig de velsignede smaa?» Jeg gav dage af mine lyseste, at jeg ikke havde hørt de ordene, Sæmund, og alligevel maa jeg skrive dem her, — om du skulde tænke, at jeg ikke har naaet frem — der heller! — — —

Jeg styrtede mig i blinde ind i dit liv, — jeg har forstyrret det for dig. Jeg vilde, det hele skulde være en dans, hvor kjærligheden gav takten, jeg vilde, det hele skulde

være alt, hvad jeg ønskede mest og troede stærkest, — og nu, jeg er blevet seende, føler jeg det, som om jeg har svigtet dig og mig selv — og det, som skal komme.

Sæmund, kan du og vil du, saa kom til mig.

Ragna.

Der lugtede læder og lak og støv inde paa sorenskriverkontoret. De med hunde, heste og mennesker fra 1814 befolkede rullegardiner var nede, og solen piblede ind gennem sprækkerne.

Bramfer sad i skjorteærmerne; han skrev ikke — han tænkte med optrukken pande og tilspidset mund. Et hvidt kort laa foran ham, stort og lovende, fornemt med sine snirklede trykbogstaver paa blaa-hvid bund.

«Overretssagfører Eriksen giver sig i anledning sit bryllup med frøken Sofia Olsen den ære at indbyde» — og saa kom det med Eriksens egen knudrede skrift: «Hr. Kontorist Gottlieb K. Bramfer.»

Det var storartet, pinedød, navnet, som det stod der mellem alle de trykte ord!

Det vilde koste flekk, vilde det, høistærede, at være baade fader og moder og holde hotelbryllup. Men glemme gamle venner, — det gjorde pinedød ikke Eriksen.

Bramfer snudde og vendte kortet i sine smaa, tykke fingre, — det var svaret, det gjaldt, det skulde være standsmæssigt, korrekt, skrevet med rundskrift paa bedste sort papir. — Han vilde sætte op en klad. — Og mens han fandt frem et trykt cirkulære, han kunde skrive paa bagsiden af, — han var yderst økonomisk med papirforbrug — veg det anspændte udtryk om munden, og panden glattedes.

Det var en tid, rig paa glæde, rigtig en lykketid, denne sidste. Frøkenens hjemkomst havde stemt sorenskriveren saa mild og forsonlig, — han lugtede nok lunt, høistærede! Hun var saa bleg om neb, «prinsessen,» — den slagne vei, den slagne landevei, — den megen poesi og aand tiltrods!

Bramfer strøg sig om hagen og vendte sin skraa, — han havde vel sine grunde for at glemme at sætte korken i blækhuset, naar han gik, skriveren! Og saa Eriksens bryllup og dette store kort — herregud, for en lykketid det med ett var blevet! Han

dyppede sin pen — da hørte han det gaa i gangdøren, hans øine fik det samme spændte udtryk som gamle gaardshundes, naar de hører en mistænkelig lyd. Ganske forsigtig gik det i gangdøren, ganske forsigtig dreiedes den blanke messinglaas paa kontordøren om.

Sæmund Tilje kom ind og lukkede døren efter sig. Bramfer kjendte den igjen, bevægelsen. Men da han fik se det blege ansigt og den alvorlige mund under den stolte moustache, stoppede hans noteringer ganske.

«Godmorgen, Bramfer, hvordan lever saa De — alene, ser jeg.»

«Hm, høistærede, hm,» Bramfer svang sin korte lille krop ned af krakken, og fik sit røde bomuldslømmetørklæde op. «Det var da — nei, det var da ikke — hvad jeg vilde sige» — han pudsede næsen med et stort skrald — «godmorgen, godmorgen, hr. Tilje.»

Sæmund stod og saa sig om, strøg sig gjennem haaret. — Tyndere, tyndere i parykken.

«Hvordan lever man saa her i huset da, Bramfer?»

«Meget vel, meget vel, saavidt jeg ved, stor glæde over frøkenens hjemkomst, — men skal De da ikke gaa op?»

Bramfer overvældedes igjen af situationen og viftede med lømmetørklædet op mod taget.

«Jo tak, — sig mig, De Bramfer, De gjorde mig en tjeneste engang før, — De vilde vel ikke idag ogsaa — gaa op og bede pigen sige til fruén, at jeg er kommen, — at jeg holder paa at tage af mig ude i gangen — jeg vilde nødig komme for uforvarende paa hende, ser De — hun kunde —»

Langsomt farvedes det blege ansigt mørkerødt, mens han talte. —

Det begyndte at komme en slags fornemmelse over Bramfer, mens han ilfærdig stoppede det røde bomulds i baglommen, — en fornemmelse af noget, noget, som ikke rigtig var, som det skulde være — i denne lykkeitid. —

Depotbibliothek

76sd 43 289

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

1933

1934

1935

1936

1937

1938

1939

1940

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960

1961

1962

1963

1964

1965

1966

1967

1968

1969

1970

1971

1972

1973

1974

1975

1976

1977

1978

1979

1980

1981

1982

1983

1984

1985

1986

1987

1988

1989

1990

1991

1992

1993

1994

1995

1996

1997

1998

1999

2000

2001

2002

2003

2004

2005

2006

2007

2008

2009

2010

2011

2012

2013

2014

2015

2016

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

2026

2027

2028

2029

2030

2031

2032

2033

2034

2035

2036

2037

2038

2039

2040

2041

2042

2043

2044

2045

2046

2047

2048

2049

2050

2051

2052

2053

2054

2055

2056

2057

2058

2059

2060

2061

2062

2063

2064

2065

2066

2067

2068

2069

2070

2071

2072

2073

2074

2075

2076

2077

2078

2079

2080

2081

2082

2083

2084

2085

2086

2087

2088

2089

2090

2091

2092

2093

2094

2095

2096

2097

2098

2099

2100

2101

2102

2103

2104

2105

2106

2107

2108

2109

2110

2111

2112

2113

2114

2115

2116

2117

2118

2119

2120

2121

2122

2123

2124

2125

2126

2127

2128

2129

2130

2131

2132

2133

2134

2135

2136

2137

2138

2139

2140

2141

2142

2143

2144

2145

2146

2147

2148

2149

2150

2151

2152

2153

2154

2155

2156

2157

2158

2159

2160

2161

2162

2163

2164

2165

2166

2167

2168

2169

2170

2171

2172

2173

2174

2175

2176

2177

2178

2179

2180

2181

2182

2183

2184

2185

2186

2187

2188

2189

2190

2191

2192